

SOM RURALS

Revista de la pagesia i la ramaderia de Ponent

Calçots o ceballots? Una moda en expansió que traspasa fronteres.

Veus expertes: Fernando 'Topo' Saz i Francesc Reguant.
La imparable expansió de la vespa asiàtica amenaça les abelles de Ponent.
L'etern debat sobre les ZEPA força la seva flexibilització.
La (més que) lenta transició a la fusió de cooperatives.
Entrevista a Pep Gimeno 'Botifarra', cantador.
La magnitud de la cadena alimentària ramadera: de la proximitat a l'Orient Mitjà.
Quan la febre del petroli va convertir Maials en la Texas lleidatana.

FOTO: Albert González

EQUIP SOMRURALS

President:
Emili Farré

Coordinació:
Francesc Florensa

Redacció:
Albert González
Miquel Andreu
Xavier Franch
Maria Ramos

Departament comercial:
Francesc Florensa
Antonio Moriana

Disseny gràfic:
Adrià Martí

Fotografia:
Albert González
Xavi Minguella

Correcció:
Roger Berengué

Administració:
Àngela Giné

Imprimeix:
GRAFIX DIGITAL
Av. Mediterrània, 34 P. I. Golparc
25241 GOLMÉS (Lleida)

Dipòsit legal
L-717-2022

Edita:
Associació Cultural Garriguenca
de Comunicacions
C/ Nou, 2 · 25400
LES BORGES BLANQUES
Telèfon: 973 14 24 20
somgarrigues@somgarrigues.cat

Reconeixements:

Millor publicació de premsa
no diària (APPEC, 2024)

Amb el suport de:

(≡) ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

SUMARI

VEUS EXPERTES

Escriuen Fernando 'Topo' Saz
i Francesc Reguant.

Pàgines

7-11

REPORTATGE

Es consolida la vespa asiàtica i posa en
perill les explotacions d'abelles.

Pàgines

24-27

PUNT DE VISTA

El pantà de l'Albagés es va
omplint per estar complet el 2027.

Pàgines

32-33

ENTREVISTA

Pep Gimeno 'Botifarra' ens explica
una vida dedicada a la tradició oral.

Pàgines

40-45

NOTÍCIES

Resum de fets de l'actualitat
agroramadera dels últims tres mesos.

Pàgines

50-54

VINTAGE

Camps va fer el 1979 un sondeig per trobar
petroli a Maials, però amb resultats negatius.

Pàgines

58-60

REPORTATGE

La moda del calçot ha fet
que el cultiu traspassi
les fronteres de Valls i
s'expandeixi del tot a Ponent.

Pàgines

12-20

REPORTATGE

La creació d'una taula negociadora
flexibilitza les exigències de les ZEPA.

Pàgines

28-31

REPORTATGE

La intercooperació i fusió de
cooperatives agràries és un procés
desitjat, però força lent.

Pàgines

34-36

REPORTATGE

Repassem tota la cadena
productiva de l'alimentació
animal a les nostres
comarques, des dels
farratges fins al pinso.

Pàgines

46-49

La que ens ve al damunt

El conflicte a l'Iran i a tot el Pròxim Orient, sumat al d'Ucraïna i a les polítiques de càstig aranzelari dels Estats Units, està transformant completament la política internacional i els seus mercats. Això, afegit a l'accelerada crisi climàtica, condiciona el sector primari i l'obliga a replantejar-se moltes de les estratègies productives que fins ara crèiem inamovibles. Quina serà la sortida del món rural davant aquest panorama?

Venen temps convulsos. D'això ningú en té dubte. Després dels embats climàtics, les epidèmies animals i humanes i les polítiques aranzelàries, els conflictes bèl·lics actuals estan escanyant encara més l'economia mundial, inclosa la de Ponent. Els més apocalíptics parlen de l'arribada d'una Tercera Guerra Mundial, però la gran realitat és que en l'atac violent contra l'Iran ja hi estan involucrats un bon grapat de països més, fins i tot els de la Unió Europea.

L'esclat d'aquest darrer conflicte impacta en gran manera l'economia productiva de les nostres comarques, com ja ho va fer en el seu moment la invasió russa d'Ucraïna. En aquells moments, ens va afectar la compra de cereal i ara sembla que el sector farratger també haurà d'afrontar obstacles per continuar exportant als països de l'Orient Mitjà. A tot això, li hem d'afegir l'encariment del preu dels carburants (a causa del bloqueig en la compra de petroli), una situació que ens pot recordar la crisi dels anys setanta i en què va créixer la febre per trobar cru sota el terra de les nostres comarques (com va passar a Maials l'any 1979).

En aquest *SomRurals*, analitzem les dimensions de la producció d'alimentació animal a les nostres terres i ens adonem que la globalització ens fa vulnerables. Una globalització que ha permès també que espècies d'animals invasores, com la de la vespa asiàtica procedent de la Xina, generi un problema que fa tan sols vint anys no existia.

La producció de mel està davant un perill que ja no podem erradicar, sinó encaixar amb la màxima fermesa possible.

Les generacions futures hauran d'aprendre a viure una realitat ben diferent de la dels nostres padris. Sequeres, inundacions, temperatures més altes, superpoblació de fauna salvatge... Serà difícil jutjar si els temps seran pitjors que els d'abans, però de ben cert que els horitzons que albirem seran desconeguts. Caldrà preparar-nos.

Aquest context ens ha de fer entendre també (i molts pagesos i ramaders ja ho entenen així) que cal fer un gir cap endins. O, almenys, posar més atenció en les necessitats de casa que el desig de fer-nos rics als mercats de fora. No es tracta de practicar l'autarquia, però sí de produir amb unes dimensions sostenibles i atendre la demanda i l'oferta internes, les de proximitat, aquelles que sempre hi seran, passi el que passi en l'àmbit global.

El cultiu del calçot sembla una d'aquestes sortides que poden donar esperança al sector primari. Venen temps convulsos en què també s'incorporen modes que obren finestres interessants. Però no hem de girar l'esquena a les tradicions més ancestrals, aquelles que ens donen sentit com a país, per molt obsoletes que ens puguin semblar. I d'això el *cantaor* valencià Pep Gimeno 'Botifarra' en sap molt. Ell ha dedicat tota una vida a recuperar i salvaguardar el llegat oral dels nostres padris i padrines per donar sentit a aquest futur tan boig que ens ve al damunt.

RENTADORS 8a EDICIÓ · JULIOL 2026

KELLY ISAIAH

SILVESTRES + OLGA ZOET

DIJOUS 2 DE JULIOL

GREGOTECHNO

ALOSA + JÚLIA CRUZ

VENDRES 3 DE JULIOL

PASTORA

GERARD ALEDO + BRU

DISSABTE 4 DE JULIOL

Neix IMPLICAT, una marca compartida per continuar fent de l'alimentació catalana un referent de qualitat i futur

Sota l'eslògan "Alimentem el futur de Catalunya", la marca impulsa un moviment d'orgull i implicació col·lectiva per fer avançar el sector agroalimentari i la nostra alimentació

Aquest 18 de març tindrà lloc la presentació institucional d'IMPLICAT, la nova marca per promocionar el sector agroalimentari català, en un acte al recinte modernista de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

Aquesta marca neix per unir i implicar tots els protagonistes del sector agroalimentari català, del camp, les pastures i el mar a la taula, per avançar conjuntament cap a una alimentació més sostenible, innovadora i arrelada al territori, tot projectant el seu valor i qualitat al món.

Es tracta d'una força col·lectiva que pren com a base **un sentiment compartit d'orgull i pertinença pel que som i pel que tenim**: la riquesa dels nostres paisatges, la diversitat de productes i aliments de qualitat produïts arreu de Catalunya, la manera com arriben a les nostres llars i com es transformen en receptes que ens omplen l'ànima, la memòria i la panxa.

Aquesta iniciativa s'emmarca dins l'**Estratègia alimentària de Catalunya 2024-2028** i vol posar en valor l'excel·lència del nostre sistema alimentari promovent el compromís de tots els actors per produir, elaborar, comercialitzar i consumir aliments de proximitat, de temporada, de qualitat, segurs i saludables, sota criteris de sostenibilitat econòmica, social i ambiental.

A més, aquesta marca també **vol donar resposta a les reclamacions del sector d'impulsar projectes per defensar els productes agroalimentaris catalans** davant d'un context econòmic i polític complicat, amb factors com ara els aranzels dels Estats Units als articles catalans o les preocupacions derivades de l'acord amb el Mercosur.

Dins el pla de promoció de la marca també **es preveu una campanya de publicitat** que vol emocionar i reforçar l'orgull pel món rural, pels nostres aliments, les begudes i la gastronomia, amb un to implicador, participatiu i de futur.

PONTS VISIBLES

MARIA GERMÀ, JOSEP M. RUÉ I LOLA BOMBARDÓ

Del 5 al 27 de març de 2026

Inauguració:

Dijous 5 de març a les 17h

Horari:

De dilluns a divendres de 9 a 14h i de 15,30 a 18h

Arxiu Comarcal de les Garrigues

Raval del Carme, 131 Les Borges Blanques

ORGANITZA:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

XAC Xarxa
d'Arxius
Comarcals
Arxiu Comarcal de les Garrigues

COL-LABORA:

Consell Comarcal de
Les Garrigues

Ajuntament de
les Borges Blanques

Els perjudicis del Tractat UE–Mercosur

Aquest acord només afavoreix les multinacionals i tindrà greus repercussions ambientals i socials.

Fernando Daniel Saz Corcho “Topo”

Militant, expresident i excoordinador
d'Ecologistes en Acció Catalunya

Després de 25 anys de negociacions amb infinitat de controvèrsies i de moltes mobilitzacions i manifestacions dutes a terme per moltes organitzacions socials, realitzades durant diversos lustres, denunciant els perjudicis que ocasionarà la signatura del tractat entre la UE i Mercosur, el 6 de desembre de 2024 la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va tancar l'acord.

Estem convençudes que aquest acord només afavoreix les multinacionals i tindrà greus repercussions ambientals i socials, tal com han denunciat des de fa més d'una dècada les organitzacions que conformen la Campanya Catalunya contra els Tractats de Comerç i Inversió, a través de nombrosos informes i documents.

Particularment destacable és l'informe *Una aproximació crítica a l'acord UE – Mercosur: Anàlisi de les dinàmiques estructurals i del nexa aigua-terra-treball de productes agrícoles clau*, realitzat per Ecologistes en Acció i Entrepobles l'any 2022), en què queda clar que **aquest és un acord neo-colonial que suposa accentuar el paper dels països del Mercosur com exportadors de matèries primeres, sobretot agropecuàries, cosa que allunya encara més qualsevol esperança de sobirania alimentària a banda i banda de l'Atlàntic i dificulta possibles estratègies futures per al desenvolupament d'un comerç just entre les regions.**

Per tot això, es té el ple convenciment que aquest acord agreujarà encara més els impactes del comerç internacional sobre les petites explotacions agrícoles als dos blocs, augmentarà l'extractivisme, accelerarà la pèrdua de biodiversitat i

el caos climàtic, aprofundint en definitiva la crisi econòmica i social.

Tot i que l'acord haurà de ser ratificat pels països del Mercosur i en teoria hauria de ser acordat

per unanimitat per tots els governs de la UE i després ser examinat i votat pels parlaments nacionals i alguns regionals, la Comissió Europea podria dividir l'acord UE-Mercosur en instruments separats, aconseguint eludir el dret a veto dels governs i impedir el control democràtic.

Encara que en principi pugui semblar, i més en aquests moments, que el tema central és l'aranzelari i fins i tot es justifiqui per les polítiques de Trump, no és així (seria necessari un bon debat públic sobre aranzels que protegeixin la petita agricultura, per exemple, a ambdós bandes de l'Atlàntic). Les parts negociadores fa cinc lustres que negocien una ingent quantitat de quotes i clàusules.

Si s'arribés a implementar, podria soscavar els compromisos actuals de la UE per mitigar la crisi climàtica i obstaculitzar les futures polítiques verdes. Amb aquest acord, la UE contribuirà a l'augment de les emissions globals en obligar-la a incrementar el comerç de béns amb altes emissions.

És important destacar que, atès que el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) ha dictaminat que les emissions “integrades” relacionades amb el comerç entren en l'àmbit de les obligacions de drets humans de les parts contractants del CEDH, qualsevol facilitació i expansió del comerç de productes amb altes emissions contribueix a possibles violacions del CEDH a causa d'objectius.

Una de les clàusules més perverses és el denominat mecanisme de reequilibri en el marc de la solució de diferències. És una eina addicional que podria pressionar els països perquè no adoptin mesures ecològiques en el marc del Pacte Verd Europeu o perquè adoptin una interpretació específica, cosa que podria provocar un refredament regulatori. El mecanisme de reequilibri dificultarà, com a mínim, les possibles polítiques futures que es destinin a reduir les emissions (relacionades amb el comerç). El mecanisme de reequilibri pot arribar a actuar com un obstacle per a la seva adopció i implementació. Són les anomenades mesures mirall.

Podrien utilitzar-se com a argument contra una implementació ambiciosa d'una legislació ja existent que necessàriament requereix mesures addicionals per entrar en vigor, com ara el Re-

L'acord amb Mercosur augmentarà la pèrdua de biodiversitat i provocarà una crisi

glament Europeu sobre la Desforestació (EUDR). L'acord comercial consolida un model agrícola industrial basat en els monocultius i l'ús massiu d'energia fòssil, aigua, ensums químics i pesticides i controlat per empreses transnacionals i terratinents.

Els pesticides químics ja es troben entre els productes més exportats per la UE als països del Mercosur, entre aquests pesticides altament tòxics l'ús dels quals no està permès a la UE. Això deixa en evidència la gran hipocresia de la UE, que fabrica, promociona i exporta productes químics prohibits al nostre territori per la seva toxicitat, encara que això comporti el risc de provocar un efecte bumerang. La reducció dels aranzels duaners provocarà un augment de les exportacions i de l'ús d'aquests productes, amb conseqüències dramàtiques per al medi ambient i la salut de la població local. L'acord comercial preveu l'eliminació dels aranzels per a més del 90% de les exportacions europees de productes químics, inclosos els pesticides. Fins ara, aquests aranzels pujaven fins a un 18%. Mitjançant l'eliminació acordada dels aranzels sobre els pesticides, **l'acord UE-Mercosur augmentarà els marges potencials de benefici per als fabricants europeus de pesticides i continuarà impulsant el comerç d'aquests productes perillosos per a les persones i el medi ambient. El 2024, les empreses de la UE ja van exportar pesticides per valor de 670 milions d'euros al Mercosur, la majoria procedents de Bèlgica, França, Alemanya i Espanya.**

Els pesticides es produeixen a la UE per empreses com BASF o Bayer, es venen al Brasil, on maten les persones així com contaminen el medi ambient, els recursos hídrics i milers de persones que els apliquen als camps o consumeixen els aliments ruixats. Segons dades del Ministeri de Salut del Brasil, només allí, entre el 2010 i el 2022, més de 82.000 persones van patir intoxicacions per contacte directe amb pesticides i 2.659 van morir a causa d'això. Entre les víctimes que sovint s'obliden també hi ha els habitants dels assentaments situats als afores de les plantacions, que són ruixades des de l'aire per avions o drons. A través de la reimportació de productes del Mercosur, aquests pesticides tornaran a acabar als nostres plats. És pertinent recordar, que això mateix succeeix al Paraguai, l'Uruguai o l'Argentina.

Es fa imprescindible recordar el científic i militant argentí Andrés Carrasco, el científic, el doctor que va confirmar els efectes devastadors del glifosat, va acompanyar amb la seva investigació els pobles fumigats a Argentina i va qüestionar que la ciència estigui al servei de les corporacions.

Retornant a Europa i a aquest efecte bumerang, tenim les anàlisis aleatòries que han detectat repetidament no només substàncies actives pesti-

cides altament tòxiques en productes importats com fruites, verdures i cereals, sinó també diverses substàncies actives. Tot i això, l'exposició múltiple a autèntics "còctels de pesticides" no es té en compte a l'hora de determinar els límits màxims de residus permesos. Això és perquè els límits màxims, fins i tot a la UE, es refereixen únicament a una sola substància activa aïllada. Tot i això, les possibles conseqüències de les interaccions entre diverses substàncies actives de pesticides en determinats aliments a penes s'han investigat i, per tant, tampoc es tenen en compte a l'hora d'establir els límits màxims.

Greenpeace Alemanya va realitzar proves de contaminació per pesticides en llimes brasileres venudes a supermercats de vuit països de la UE. Les llimes, adquirides a Àustria, Bèlgica, França, Alemanya, Itàlia, Països Baixos, Espanya i Suècia, van ser examinades en un laboratori acreditat i certificat. L'estudi va descobrir una barreja de residus de pesticides a les llimes, alguns dels quals, com ja he comentat més amunt, estan prohibits a la UE per ser massa tòxics. És rellevant recalcar que aquest "cicle tòxic" s'agreuja significativament si s'implementés l'acord comercial.

Entre aquests plaguicides no autoritzats a la UE, però fabricats a la UE i després exportats al Mercosur, hi ha, per exemple, el fungicida carbenadazim, que pot danyar el material genètic, o els insecticides imidacloprid i fipronil, responsables, entre altres coses, de la mort de les abelles. El 2023, al voltant del 63 % dels plaguicides autoritzats al Brasil no tenien la corresponent autorització a la UE.

◆ Protesta contra l'acord amb Mercosur a Tarragona. FOTO: ACN.

D'altra banda, aquest acord comercial inacceptable augmentarà la desforestació i les emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle (GEI) —especialment per LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry), o UTCUTS en la nostra llengua. Es refereix al sector d'ús de la terra i la silvicultura en la comptabilitat de gasos d'efecte hivernacle. Comprèn les emissions i absorcions de derivades de la gestió de terres, boscos, cultius i aiguamolls i per efectes

indirectes (major producció i exportació de carn i soja, més transport marítim i per aire).

Per molt petit que sigui l'augment és incompatible amb les obligacions de la UE per contribuir netament a la reducció d'emissions. A més, **l'avaluació de la Comissió Europea —realitzada per l'LSE— subestima l'impacte perquè exclou LULUCF (que representa gran part de les emissions al Brasil i el Paraguai) i no valora prou el transport internacional. També s'estimen escenaris de desforestació afegida —per exemple, entre 620.000 hectàrees i 1,35 milions d'hectàrees en cinc anys en un escenari pitjor— amb el corresponent gran impacte en emissions de CO₂, pèrdua d'embornals i de biodiversitat.**

Per tot això, es pot afirmar que l'informe emès pel Banc d'Espanya, sobre aquest tema, no és fiable.

La necessitat imposada d'obtenir cada vegada més ingent de productes agropecuaris per a l'exportació a la UE està destruint extensions de bosc a Argentina, Brasil i Paraguai. L'acord, sens dubte acceleraria la destrucció de l'Amazònia, entre altres ecosistemes en aquests països, com el Tancat, el Pantanal, el Chaco, la Mata Atlàntica ja que provocaria un augment de les exportacions de productes agrícoles com la soja, la carn de boví, el panís i el cotó que es troben entre les principals causes. **L'augment de les exportacions minarà el reglament de la UE sobre cadenes de subministrament lliures de desforestació i contradiu així el suposat objectiu de la UE d'assolir la "neutralitat climàtica" per al 2050.**

L'eliminació dels aranzels per als automòbils europeus fa preveure que s'exportaran encara més vehicles amb motor de combustió al Mercosur, malgrat la prohibició dels motors de combustió a la UE a partir del 2035, una altra versió de la hipocresia esmentada Europea. Els fabricants d'automòbils obtenen beneficis a costa del clima i d'avançar sobre els límits biofísics del planeta. Tot indica que acord frenarà la impostergable transició de la mobilitat (més producció/comerç d'automòbils privats convencionals, pressió sobre descarbonització del sector, cosa que ja està passant actualment amb el lobby de la indústria

automotriu i del Partit Popular Europeu per eliminar la prohibició dels motors de combustió - encara que el vehicle elèctric privat, tampoc sigui una solució) en política climàtica del transport proposada.

Algunes anàlisis han revisat models diferents i, a més de mirar el percentatge agregat, incorporen efectes sectorials (ramaderia, soja, desforestació indirecta, canvis d'ús del sòl) i risc de destrucció d'embornals de carboni. Aquestes anàlisis conclouen que **encara que l'augment agregat per a tota la UE pugui semblar limitat segons alguns models, els impactes sectorials (p. ex. carn, soja, oli de palma correlacionat) i els efectes sobre desforestació i ús del sòl als països del Mercosur podrien arribar a produir un augment d'emissions significatiu i riscos jurídics davant d'obligacions climàtiques.** És a dir: diferències metodològiques expliquen l'aparent discrepància.

Garantir el subministrament de matèries primeres a Europa és un dels objectius principals de la Comissió Europea, que també intenta assolir mitjançant l'acord UE-Mercosur. Els països del Mercosur, i en particular Brasil i Argentina, són importants proveïdors de productes miners, entre ells diverses matèries primeres que la UE considera crítiques per al seu abastament, com ara el niobi, la bauxita, el liti i el silici. En alguns casos, **la UE depèn en gran mesura dels proveïdors del Mercosur, per exemple, en el cas del niobi, el caolí i el mineral de ferro del Brasil o la plata de l'Argentina.** La dependència més gran es dona amb el niobi, un metall pesant poc comú que s'utilitza en la fabricació d'acer especial d'alta resistència. **La UE cobreix el 82% de les seves necessitats de niobi mitjançant importacions procedents del Brasil. Un augment de la mineria i la importació de matèries primeres a la UE augmentarà també les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i la crisi ecològica i social en què estem immersos.**

Hem d'assumir amb imperiosa urgència que hem travessat set dels nou límits planetaris, cosa que ens deixa immersos en una crisi ecològica i social (pèrdua de biodiversitat, caos climàtic, crisi energètica, de materials, contaminacions diverses, major desigualtat social, aprofundiment del militarisme, etc.) sense precedents. **En un context com el descrit és suïcida i homicida pretendre afrontar un futur viable i desitjable apostant per més del mateix, com es pretén amb la signatura d'aquest o altres tractats similars (Xina, Índia, etc.).**

És obligatori fer un gir de 180 graus, donant el major i millor suport possible a la petita i mitjana pagesia, impulsant l'Agroecologia amb totes les nostres forces i mitjans, amb la ferma voluntat d'erigir una alternativa justa per a tots els habitants del planeta. Una alternativa que posi la vida al centre.

La UE exporta a altres països els pesticides que prohibeix als seus estats membres

L'acord UE-Mercosur: millor ser-hi que renunciar-hi

El Mercosur podria ser dinamitzador de les aspiracions vers una Europa forta, estratègica i necessàriament aliada amb Sud-amèrica com a contrapès als blocs dominants.

Francesc Reguant

President de la Comissió d'Economia Agroalimentària del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Avui, al moment en què escric, molts pagesos europeus han portat els tractors a les carreteres per protestar contra el possible acord Unió Europea (UE) amb Mercosur. Sota aquest acrònim s'identifica l'acord comercial de lliure comerç entre l'Argentina, el Brasil, el Paraguai i l'Uruguai amb la UE. Un pacte que afecta més de 700 milions de persones. **El tractat, tal com està establert, suposa la supressió de barreres aranzelàries, de barreres a la inversió directa i obriria l'accés a la contractació pública. Tot plegat, però, limitat a uns continents determinats que podrien ser revisats en el futur.** A més, l'aliança considera la necessitat de reduir emissions de gasos efecte hivernacle i atendre consideracions mediambientals.

Un acord amb mala premsa

S'ha dit que tot plegat no és més que un intercanvi entre cotxes i vaques. L'acord ha rebut crítiques d'arreu. Diferents organitzacions ecologistes, entre elles Greenpeace, Via Campesina i altres han fet el crit al cel davant d'aquesta suposada "barbaritat" que suposarà, segons ells, un impuls a l'agricultura intensiva, la desforestació i més canvi climàtic. Fins i tot, algunes organitzacions de consumidors han expressat els temors davant el fet que els hi arribin productes de més baixa qualitat.

Aquest estrall de mala premsa s'ha situat còmodament a l'imaginari col·lectiu. Així, Mercosur, per diversos

col·lectius, és un concepte que genera acríticament rebuig. Els arguments que expressaven els pagesos al costat del tractor a la carretera eren en part fruit d'aquest missatge negatiu generalment acceptat. Tanmateix, **fa molts anys que comprem productes a aquests països, amb una agricultura avançada. Alhora, el canvi climàtic o la desforestació no dependrà d'aquest acord. Altrament, tal com veurem, els acords són molt més que cotxes intercanviats per vaques.**

Però en les posicions crítiques paralitzants hi ha països importants de la UE que dificultaran l'acord. En aquest procés, França hi té l'opció més bel·ligerant, la qual cosa complica molt l'adopció del pacte.

Les necessàries clàusules mirall, tan reclamades

En qualsevol cas, hi ha un argument que és indiscutible: **cap pagès pot entendre que arribin al mercat productes estrangers que han requerit uns processos diferents, mediambientalment més permissius, per a la seva producció que els exigits per la Unió Europea. Un fet que suposa una competència clarament deslleial, totalment inadmissible.**

Aquesta disfunció ja fou advertida des de l'inici del Green Deal Europeu. Ja llavors, els ministres d'agricultura alertaren d'una producció sostenible a costa d'unes importacions insostenibles. Cal tenir en compte que pels acords de l'Organització Mundial de Comerç, els canvis normatius unilaterals no són acceptables. Calia, per tant, harmonitzar els criteris comercials mitjançant acords bilaterals, tal com seria l'acord amb Mercosur.

Balanç d'impactes

L'apartat més negatiu, tal com s'ha dit, és la possible competència deslleial per comercialització de productes que han tingut unes exigències de salut o mediambientals més favorables i, corresponentment, menys costoses. Així i tot, el tractat considera en una clàusula genèrica la necessitat de respectar aspectes de salut i medi ambient, quelcom que obrirà la porta a negociar la lletra petita.

L'acord pot ser positiu per diferents sectors agrícoles, sobretot els més vinculats a la qualitat com a factor diferencial. Aquí podríem incloure productes tals com l'oli, vi, fruita i horta.

També favorable com menys cost per a productes com els cereals i la soja, de la que en som grans importadors. Així mateix, obre un espai comercial a productes transformats de la nostra potent indústria alimentària.

L'acord és positiu per sectors agrícoles, amb productes com l'oli, vi, fruita i horta; d'altra banda, el boví de carn rebrà un impacte negatiu.

En contra, clarament, hi ha el boví de carn. Tanmateix, és un impacte negatiu abordable amb estratègies vinculades a una comercialització diferenciada però sobretot vinculada a la defensa del territori, els boscos, prats i paisatge, quelcom susceptible d'una valoració concreta.

Interès geoestratègic de l'acord

Més enllà dels impactes concrets, positius i negatius, en l'àmbit sectorial, el valor més gran de Mercosur és la seva importància estratègica en un nou escenari geopolític sota la pressió de poder des dels EUA, amb un president Trump capaç de qualsevol atreviment disruptiu.

Donald Trump es burla de la democràtica i mediambientalment preocupada Europa i manifesta obertament les seves pretensions de control a Groenlàndia i Sud-amèrica. Enfront d'això, Europa solament mostra la seva debilitat.

El projecte Mercosur, en un moment conjunturalment tan agut, podria ser dinamitzador de les aspiracions vers una Europa forta, estratègica i necessàriament aliada amb Sud-amèrica com a contrapès als blocs dominants. Una opció on l'estat espanyol té un paper singular, amb una Europa que hauria de tenir en l'horitzó real i tangible la unitat política. En cas contrari, Europa s'aboca a la irrellevància.

Les opcions de la pagesia

Les protestes pageses, en bona part, tenen la seva motivació com a expressió del cansament dels agricultors, per múltiples raons. Per l'esforç per atendre el repte mediambiental al si d'una cadena alimentària desequilibrada;

per les diverses dificultats a l'àmbit sanitari amb una concentració casual de malalties acompanyades d'una gestió insuficient de la fauna salvatge; per les creixents pèrdues produïdes pel canvi climàtic; per la impossible assumpció que al mercat s'hi trobin productes de fora conreats o criats en condicions diferents de les exigides a Europa, per la burocràcia infinita per atendre la política agrària comuna (PAC).

Aquest garbuix de raons pel malestar s'ha focalitzat contra una única icona: Mercosur. Al meu entendre, és una simplificació excessiva i desorientada. En primer lloc, els impactes per països són ben diferents, però, sota el lideratge de França, s'han diluït aquestes diferències dins d'un relat únic que no s'adiu amb aquesta realitat diferenciada. Així, a Espanya i a Catalunya els impactes negatius queden molt localitzats, mentre que n'hi ha de clarament positius. En segon lloc, raons geoestratègiques de primer nivell aconsellen aquest acord.

En aquest sentit, les declaracions de rebuig sistemàtic del pacte no la considero una línia d'actuació afortunada. Ans al contrari, la resposta espanyola i catalana a Mercosur hauria de ser proactiva vers un bon acord.

Avui tots celebrem que formem part de la Unió Europea. Tanmateix, per arribar-hi varen caldre moltes discussions, moltes cessions i prendre compromisos que no agradaven a tothom. Amb Mercosur passa una mica el mateix. És una meta que pot esdevenir molt positiva, però requerirà ajustos i generositat des de totes les parts.

La nostra agricultura hauria de confiar una mica més en la seva capacitat competitiva. Hi ha moltes proves d'aquesta: és una agricultura moderna i cada cop més tecnificada, estretament vinculada a una potent indústria que aporta fortaleza al sector agroalimentari en conjunt.

Però la nostra agricultura ha de ser conscient que s'estan produint canvis molt importants a l'escenari geoestratègic amb un important rol transformador de les noves eines tecnològiques. Apostar per avançar i fer-se forts en aquesta nova realitat és el camí de futur.

La nostra agricultura ha de ser conscient que s'estan produint canvis molt importants a l'escenari geoestratègic; apostar per avançar i fer-se forts en

aquesta nova realitat és el camí a emprendre en el futur.

Mercosur és un acord al qual caldrà fer molts ajustos, un d'ells essencial és el de l'equivalència de condicions productives. A més, caldrà adoptar estratègies singulars per donar resposta positiva als serrells més negatius, tal com el possible impacte al boví de carn. Entre aquestes estratègies hi ha la diferenciació i la valoració del producte local, ben apreciat pel consumidor d'aquí. Entre les estratègies, també, hi ha de figurar la valoració econòmica dels béns públics que aporta el sector ramader extensiu en la defensa territorial, el manteniment dels prats, la defensa dels boscos i la qualitat del paisatge.

Les organitzacions agràries haurien d'implicar-se a fons en la millora de l'acord Mercosur, però amb l'objectiu d'assolir un bon acord. Aquell tracte que no satisfà a ningú, però que és el millor de tots els possibles.

Es comenta sovint que Mercosur és l'acord de les multinacionals i, per tant, no és una eina per la petita i mitjana empresa agrària. Un argument que justificaria el rebuig sense més complicació. Contra aquesta opinió hi ha la realitat. Aquesta realitat ha canviat, de poc serveix no veure-ho. Certament, hi ha oportunitats en els mercats globals per a petites empreses que han sabut trobar petits nínxols de mercat. Però també és cert que, majoritàriament, el comerç global es mou a partir d'empreses de certa dimensió, amb una escala suficient per atendre la complexitat del comerç internacional.

Enfront d'aquesta realitat, l'opció excel·lent és ser-hi en lloc de renunciar-hi. Amb aquesta finalitat hi ha l'opció a la integració empresarial. En aquest sentit, el cooperativisme aporta una eina valuosa per convertir el petit en gran. Recentment, he participat en converses amb el cooperativisme del Brasil. A la vista del seu treball, de la seva dimensió i de la seva vocació emprenedora no he pogut evitar el sentiment d'enveja. Fora bo transformar l'enveja en fets. És a dir, canviar l'enveja per l'orgull d'estar al davant del camí de futur.

(*) Article publicat el dia 10 de gener de 2026 a Via Empresa.

◆ FOTO: Tractorada a Estrasburg.

● Un treballador del Grup Aragonés
cuina una graella de calçots a les ma-
teixes instal·lacions de l'empresa fami-
liar, a l'Horta de Lleida.

Calçots o ceballots? Una moda en expansió que traspassa fronteres

L'auge del calçot, tant de la seva producció com del consum que se'n fa a tot Catalunya, afecta no sols les comarques originàries del Camp de Tarragona. A Ponent, dels calçots en diuen ceballots i s'ha convertit en una de les grans regions productores del nostre país, a més de ser-ne el bressol de la varietat principal. Diuen que el pla de Lleida compta amb un clima ideal per a un producte final de molt bona qualitat.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text i fotos

Tothom coneix el calçot de Valls, el producte estrella del Camp de Tarragona. Des de fa més de trenta anys, **existeix un segell IGP (Indicació Geogràfica Protegida) sols per al calçot que es conrea en aquella zona, exactament a les comarques del Baix Camp, l'Alt Camp, el Tarragonès i el Baix Penedès.** Es tracta d'una àrea que, segons els responsables d'aquesta IGP, compta amb unes característiques de sòl i clima que garanteix una qualitat inigualable. "Aquí gaudim de temperatures poc accentuades i una terra que no és argilosa, amb pedra que ajuda a suportar millor les sequeres i conserva la frescor, així doncs podem produir un calçot de poca fibrositat i un toc més melós", defensa Isidre Coll, president d'aquesta IGP.

Fora de les quatre comarques tarragonines, el seu cultiu no es pot considerar un calçot de Valls. La seva popularitat està arribant a cotes molt altes i enguany el mig centenar de productors que tenen aquest segell confia

a assolir les xifres rècord de l'any passat: vint milions d'unitats. "Els productors del calçot de Valls tenim un denominador en comú que ens fa sentir molt orgullosos: som explotacions, fa-

miliars agràries, no venim de l'agroindústria", manifesta Coll.

Però val a dir que l'origen varietal del calçot no és tarragoní, sinó lleidatà. Tècnicament, el calçot prové del grill de l'*Allium Cepa L.*, la ceba gran tardana de Lleida, una varietat molt preuada per als productors de calçot. El seu bulb desenvolupat és gran, globós i de color blanc platejat. És una varietat òptima per obtenir els millors calçots.

Aquesta varietat lleidatana de la ceba es planta directament a terra. **Quan apareixen els grills de la ceba (després d'unes tres o quatre setmanes), aquests es tapen amb terra. De l'acció, en diuen calçar-los, per això del producte final se'n diu calçot.** Quan han crescut una mica més, es tornen a calçar i així unes tres o quatre vegades fins a la seva recollecció final, que acostuma a fer-se entre gener i abril, segons les condicions climàtiques.

Traspàs de fronteres

L'origen del calçot no sembla clar. Alguns parlen que ja se'n menjava durant l'època de l'Imperi Romà. A Catalunya existeix la llegenda d'un pagès de Valls anomenat Xat de Benaiges qui, a finals del segle XIX, va cremar uns brots de ceba vella al foc. En comptes de llençar-los, els va pelar i tastar, descobrint que el seu interior era molt dolç i poc fibrós. No hi ha res que acrediti aquesta història, però, en canvi, sí que hi ha proves documentals de l'existència dels calçots, precisament a Valls, a principis del segle XX.

**El calçot de Valls
procedeix del grill de
la ceba gran tardana
de Lleida**

◆ Un treballador del Grup Aragones coent calçots al costat de la 'food truck' que serveix per vendre'ls de forma ambulant.

Localismes a part, el calçot representa ja un símbol nacional. **Cada any se celebren prop de mig milió de calçotades, una xifra que evidencia l'enorme impacte gastronòmic i turístic d'aquesta tradició. Restaurants, productors, allotjaments i comerços locals es beneficien d'un esdeveniment que ha traspassat fronteres.** "Menjar calçots és una reivindicació gastronòmica del país on vivim, però, a la vegada, un fet social, una festa que va molt més enllà de la gastronomia", afegeix Coll.

La popularitat del calçot ha permès que el mercat productiu s'estengui més enllà de la zona teòricament original. I això, almenys de cara a la galeria, és benvingut per als responsables de la IGP. **"Tenim un gran respecte pels companys pagesos de tot Catalunya, de Barcelona fins al País Valencià, del pla de Lleida a la Catalunya Nord", manifesta el seu president.**

Hi ha mercat per a tothom. La demanda de calçot és elevada, absorbeix tota la producció que se'n fa i, fins i tot, viatja a l'exterior. Actualment, es cal-

cula que l'exportació assoleix ja el 15% del total de les vendes, la majoria a través de les botigues online. Aquesta elevada demanda fa que vagin apareixent nous productors a totes les comarques catalanes i, òbviament, a Ponent. **Al pla de Lleida, la producció està concentrada entre l'Urgell, el Pla d'Urgell i el Segrià, sent l'Horta de Lleida un dels seus focus més importants.**

Un dels històrics d'aquest indret és el Grup Aragones, una empresa familiar que suma cinc generacions. Els besavis fundadors feien recapte per anar al mercat i tenien una petita granja de vedells. Ara la família disposa de gran varietat de terres, amb pomes, peres, nectarines, horta i, fins i tot, els calçots, un dels seus productes estrella. Disposen de sis hectàrees d'aquest cultiu i comercialitzen entre 12.000 i 14.000 calçots setmanals. Fa vint-i-un anys que l'actual propietària, l'Anna Aragones, va emprendre aquesta aventura quan era una jove empresària. "Era un producte que se sumava a la nostra parada setmanal del mercat i no deixava de donar un al·licient econòmic", ex-

◆ A la dreta, Anna Aragonés, amb el seu fill Josep, fotografiats al costat de la nova Food Truck.

plica Aragonés. Durant els primers anys cultivaven i venien els seus calçots crus, bàsicament a restaurants i botigues de menjar preparat. Però va ser la pandèmia la que va capgirar el projecte. El confinament del 2020 no permetia a la família Aragonés la comercialització del seu calçot als seus clients i van decidir cuinar-los ells mateixos. I va ser quan van encetar un meló que encara no s'ha acabat, fins al punt de què el 80% de la seva venda actual és el producte cuit i llest per consumir. L'èxit d'aquesta aventura ha permès que un dels dos fills de l'Anna, en Josep, s'hi hagi sumat. L'últim gran obstacle el tenen amb l'administració. **Situats a la partida de Vallcalent, la qualificació urbanística del sòl no permet la instal·lació d'un obrador a les seves dependències.** Això els ha obligat a cuinar els calçots en precari i aquesta temporada estrenen una petita auto-

caravana de venda ambulat de calçots. Els envasen en paquets tèrmics que conserven l'escalfor durant dotze hores i l'acompanyen amb salsa d'un productor de la Terra Alta. "Les contradiccions de la normativa fa que no puguem instal·lar un obrador a casa nostra

i vendre els calçots cuits, però sí que podem fer-ho des d'un vehicle amb rodes", explica Aragonés. "Volem fer les coses bé, però ens asfixien amb burocràcia", lamenta l'empresària.

La Covid va empènyer el Grup Aragonés a coure els calçots i repartir-los a domicili

Un èxit sense segell

Els esforços que fan els cinquanta productors de Valls per complir amb els requisits del seu propi segell són elevats. "Amb tota la humilitat del món, ara mateix tenim a Valls un prestigi que no té cap altre calçot", reivindica Isidre Coll. I això, és clar, repercuteix en el preu. Tot i que aquest varia segons el moment de la temporada en què es ven, **un manat de 25 unitats de calçots crus de Valls costa aproximadament uns sis euros. Fora de la IGP, la mateixa quantitat pot ser un 35% més barat.** "Jo soc un defensor de les DOP i de les IGP, crec que són la garantia que un producte té una qualitat, una traçabilitat, amb un esforç, una tradició al darrere i un pagès que vetlla per una normativa", explica Isidre Coll. **El calçot de Valls ha de tenir una llargada de cama blanca de 15 a 25 cm i un diàmetre d'entre 1,7 i 2,5 cm. Es comercialitza en feixos de 25 i 50 unitats lligades amb una cinta identificava proveïda d'una etiqueta numerada, aprovada pel Consell.** A l'etiqueta figurarà, a més de les mencions que exigeix la legislació vigent, el nom "Calçot de Valls. Indicació Geogràfica Protegida" i el logotip de la Indicació. "La veritat és que la IGP de Valls ha fet una feina de màrqueting increïble, digne d'admirar", reconeix Anna Aragonés. Però els productors de Ponent reivindiquen que el seu calçot presenta unes qualitats excepcionals, tot i no disposar de segell. A les terres de Tarragona tenen l'avantatge que allí no gela gairebé mai i els calçots hi creixen amb fulles més tendres i més boniques. A Ponent, les gelades de l'hivern aturen el creixement i po-

den arribar a cremar les fulles de fora i donar un aspecte no tan agradable. Però hi ha una contrapartida positiva a tot això. "Les gelades fan que la part blanca del calçot tingui un blanc més intens, que les fibres es trenquin i, un cop al foc, es caramel·litzin i facin que els nostres calçots siguin més dolços", assegura Xavi Antúnez, propietari de Calçots Colomet de Bellvís. "El calçot de Lleida pot tenir molts inconvenients, però és més fi al paladar que els de Valls", assegura.

Antúnez, juntament amb la seva parella, Cèlia Conde, estan instal·lats a Cal Colomet, una antiga masia de Bellvís, per cuidar les finques de la família, la majoria de fruita dolça. Però va ser l'any 2007 quan van aventurar-se a fer calçots i vendre'ls a distribuïdors de tot Catalunya. El fet que els calçots estiguin conreats a Ponent no ha estat mai un impediment per vendre'ls. "Va arribar un moment que els meus clients de Mercabarna em deien que no volien calçots d'enlloc si no eren els meus", assegura Antúnez, que ara els comercialitza amb una etiqueta pròpia. Els seus calçots són "per a aquells clients que busquen la particularitat del calçot de Ponent, que és una mica més dolç que el de Valls", asseguren. Calçots Colomet produeix al voltant d'un milió d'unitats cada temporada, que es distribueixen majoritàriament entre cadenes de supermercats i de restauració. Tot i que el mercat en demana

més, els empresaris de Bellvís han decidit no augmentar la seva producció per evitar morir d'èxit. "Tinc contractada una desena de persones treballant aquí durant mig any, des de la primera setmana de novembre fins a mitjan d'abril", assegura Antúnez, "ho portem molt bé i tenim la sort que durant l'any tenim altres feines".

Línia complementària

El caràcter estacional del calçot té els seus avantatges. **En ser un producte d'hivern, no presenta gaires problemes d'insectes i no necessita grans quantitats d'aigua. Això sí, els productors utilitzen aigua de reg. Tot i que els calçots no necessiten gaire aigua, les primeres tres o quatre setmanes és important regar perquè la ceba tingui prou humitat per desenvolupar-se.** Els aspersors són el mètode que més s'assembla a la pluja natural i en el cultiu dels calçots és el més popular. Si bé el reg gota a gota pot estalviar una mica d'aigua en cultius extensius, alguns opinen que no és eficient per als més petits.

En qualsevol cas, l'estacionalitat del calçot obliga a disposar d'altres fonts d'ingressos.

Les gelades aturen el creixement del calçot, però fan que les fibres siguin més dolces

◆ Cal Colomet mobilitza cada temporada del calçot una desena de treballadors.

A man with dark hair, wearing a red and black zip-up jacket, is focused on working with large bundles of green onions. He is in a rustic, stone-walled room. In the background, another person wearing a black headscarf is partially visible, also working. The green onions are bundled together with straw or hay, and some are tied with blue string. The lighting is natural, coming from the side, highlighting the textures of the onions and the man's jacket.

◆ Xavi Antúnez prepara manats de calçots a les instal·lacions de Cal Colomet, el mas que la família té històricament a Bellvís.

De fet, la majoria dels productors de Ponent que s'hi dediquen són pagesos que tenen altres conreus, com la fruita i el cereal. El calçot es tracta, doncs, d'una activitat complementària.

Però, com sempre, hi ha excepcions. **A Castellnou de Seana trobem un dels epicentres lleidatans del calçot cuit i llest per menjar. El negoci es diu El Rebost de Ponent i és relativament nou.**

Fa catorze anys, el projecte va començar gairebé com un acte de supervivència agrícola. "La meua dona i jo érem dos joves cansats de treballar molt intensament sense guanyar-nos prou la vida", recorda Jordi Llanes, fundador de El Rebost. Fins aleshores, a casa s'havien dedicat sempre al cultiu de la ceba de Figueres, amb collites que superaven el milió de quilos i jornades interminables preparant caixes per vendre, sobretot a Mercabarna. Però les campanyes es liquidaven sovint amb pèrdues, per culpa de les pedregades o "de

preus ruïnosos", diu. El calçot va aparèixer com una via per sortir d'aquell atzucac.

Van començar en petit, amb un obrador domèstic i una recepta de salsa familiar. La idea inicial era vendre calçots en cru a escala local, però aviat se'ls va obrir una immensa finestra. Alguns distribuïdors grans, com Mercadona, els van proposar treballar per a ells, però van rebutjar-ho: preferien créixer al seu ritme, controlant el producte i tot el procés.

La innovació va arribar gairebé per casualitat.

Una màquina per coure calçots, ideada per facilitar la feina, va despertar l'interès dels veïns.

Colles del poble i restaurants de la zona van començar a demanar-los calçots, cuits i llestos per menjar.

"No ho feia ningú, vam ser els primers", insisteix. El boca-orella va fer la resta. El primer any en van coure deu mil; el següent, el doble. Després van obrir una petita botiga al poble i,

● Treballadors de l'empresa El Rebost de Ponent preparant milers de calçots a les instal·lacions de Castellnou de Seana.

més tard, una altra a Lleida ciutat. La demanda no ha parat de créixer i ara tenen una desena d'establiments des d'on venen el seu producte llest per menjar.

A Castellnou de Seana cultiven i venen fins a dos milions de calçots cada temporada

En una societat amb menys temps per encendre focs o preparar brases, el calçot cuit resol el dilema. Avui, només a Lleida, les seves botigues venen desenes de milers de calçots cada setma-

El fenomen no s'explica només pel sabor del producte. Segons Llanes, el calçot és per sobre de tot una experiència. "La gent ho relaciona amb la festa, amb embrutar-se les mans, amb amics..." Però també amb la comoditat de tenir-los a punt de menjar.

na, molts per consumir a casa. La calçotada ha sortit de les masies i ha entrat als menjadors urbans.

L'empresa ja produeix dos milions de calçots cada temporada i cultiva més de quinze hectàrees al Pla d'Urgell, on el clima extrem (gelades a l'hivern, calor intensa a l'estiu) dona, segons ell, una dolçor especial al producte. El secret, però, no és només la terra: és el control de tot el procés, des de la llavor certificada fins a la cocció. "Hem fet un cercle tancat", explica. Aquesta integració, combinada amb una inversió constant en publicitat i logística, ha permès a la petita empresa competir en un mercat cada cop més estès.

La temporada, això sí, obliga a treballar amb intensitat. Durant mig any, caps de setmana i festius inclosos, la família viu pràcticament dins del negoci. El model recorda el d'un restaurant: molta feina concentrada en poc temps. Però aquesta dedicació també és part del seu atractiu. Clients i treballadors parlen d'un ambient familiar, d'un projecte que ha crescut sense perdre les arrels. Un cop finalitzada la temporada, els membres de la família gaudeixen d'uns quants mesos de merescut descans.

Malgrat l'èxit, Llanes no és aliè a les amenaces. **Les oscil·lacions climàtiques, les dificultats per trobar mà d'obra o els projectes de modernització del regadiu que podrien encarir costos preocupen el sector. També el context global: l'obertura a importacions del Mercosur o decisions polítiques inoportunes poden alterar l'equilibri de preus.** "Amb finques petites i costos alts, qualsevol canvi ens pot afectar", adverteix.

Mentrestant, El Rebost de Ponent continua ampliant horitzons sense cap mena de topall. Fa dos anys van engegar la venda online per distribuir calçots per tot l'estat espanyol i aquesta temporada han doblat comandes. Hi ha catalans repartits pel país que volen mantenir la tradició, però també clients nous que descobreixen el ritual. "És festa, és dolçor, és comoditat", resumeix Llanes.

El contrast és curiós: **un producte nascut al Camp de Tarragona s'ha convertit en tota una indústria de gran envergadura a Ponent. A Castellnou de Seana, un poble de set-cents habitants al costat de l'autovia, els caps de setmana d'hivern hi ha cua per comprar calçots cuits al Rebost. La tradició s'ha industrialitzat sense perdre del tot el sabor d'origen.**

Des d'un racó del magatzem de l'empresa, Jordi Llanes observa els seus treballadors preparant comandes mentre recorda els seus inicis. Encara avui, diu, cada temporada han d'afegir una màquina nova. No sap on és el sostre. Potser no n'hi ha. Potser el futur del calçot passa per empreses com aquesta, capaces de convertir una festa rural en un producte quotidià sense renunciar a la seva essència. I potser, també, perquè embrutar-se les mans amb salsa continua sent una de les poques alegries que ningú no vol perdre.

◆ Jordi Llanes transportant un palot ple de calçots a les seves dependències de Castellnou de Seana.

Un relleu assegurat

La continuïtat generacional és un dels altres pilars del projecte de Castellnou de Seana. Amb només vint-i-un anys, Sergi Llanes ja s'ha incorporat plenament a l'empresa familiar i representa el relleu en un sector que sempre és difícil de trobar. "Des de petit ho he viscut a casa, els calçots sempre m'han cridat l'atenció", explica el jove dels Llanes. Però el que realment l'ha fet quedar-s'hi no és només la tradició, sinó el contacte amb el client final. "M'agrada veure la felicitat de la gent quan ve a buscar els calçots, quan fan la festa, quan pengen històries a Instagram", diu. El paper de Sergi Llanes dins El Rebot ha passat per totes les fases. **Ha fet de cambrer al restaurant durant diverses temporades, ha ajudat al camp i a l'obrador, però avui el seu principal terreny de joc és el digital. Gestiona dues pàgines web des d'on venen calçots cuits i en cru arreu de la Península i també per Europa.** Prepara comandes, coordina enviaments i, els caps de setmana, també s'encarrega de màquines de cocció. "Aquí tots fem de tot", resumeix.

L'aposta per l'online, admet, té molt a veure amb la seva generació. Entrar a la "jungla" de les xarxes socials no és fàcil, però ho afronta amb naturalitat. "Si tens ganes, tot s'aprèn." El seu objectiu és clar: fer que els calçots siguin coneguts més enllà de Catalunya. "M'agradaria que tothom, vingui

d'on vingui, sàpiga què són els calçots i hagi provat els nostres", confia Llanes.

Des del punt de vista empresarial, ho té clar: el menjar que es pot consumir amb les mans és escalable, popular i transversal. El consum mitjà ronda la vintena llarga de calçots per persona, sense distinció d'edat. "Tenim des d'avis que cada setmana en demanen fins a colles de joves." Sergi no amaga que té inquietuds i idees de futur, fins i tot altres projectes empresarials al cap. Però ara la prioritat és consolidar i fer créixer el negoci familiar. "Ho he vist des de petit. Els meus pares s'hi han deixat la pell. No ho deixaria perdre per res del món", promet.

"Els meus pares han deixat la pell en el negoci i jo no ho deixaré perdre"

Escolta el reportatge sencer al pòdcast, escanejant aquest codi QR amb el telèfon mòbil.

INTEGRA'T AMB NOSALTRES, CREIXEM JUNTS

Som una integradora familiar de Lleida. Nosaltres ho tenim clar: el sector porcí és el motor de la nostra terra i els granjers i agrucultors en són el pilar. Per això, apostem per un model de proximitat: ens integrem amb grangers de la zona i comprem el cereal directament als agricultors locals per alimentar els nostres animals de forma sostenible.

Oferim als nostres integrats un tracte directe i sense intermediaris, basat en la confiança mútua.

Si tu creixes, el nostre sector i el territori també ho fan.

Fem camí junts? Suma't a la nostra integració.

PREMIER PIGS

 www.premierpigs.com

 638 58 57 21

 info@premierpigs.com

+ 70.000
Truges
reproductores

+ 650.000
Places
d'engreix

+ 3.500
Ha de conreu
pròpies

+ 500.000
Tones de producció
anual de pinso

100 %
Control sobre
l'alimentació i la genètica

COOPERATIVA
D'IVARS

Persones i Territori

110 anys d'agricultors i ramaders dedicats
al millor ofici del món, produir aliments.

110 anys contribuint al desenvolupament econòmic
i social de les famílies i el nostre entorn rural.

Carrer Lleida 2-8 25260 IVARS D'URGELL

www.coopivars.coop

X Instagram YouTube LinkedIn @coopivars

urgasashop.com

Descobreix la carn de guatlla

Producte de Lleida, fet al costat de casa

El teu especialista en solucions energètiques

SOLENVER
Soluciones energéticas

Energia solar
fotovoltaica

Instal·lacions
integrals

Aerotèrmia

Eficiència
energètica

Pol. Industrial Les Comes,
C/ Migjorn, 12
25123 Torrefarrera (LLEIDA)

973 788 888

www.solenver.com
admin@solenver.com

DIVENDRES SANT a LA GRANADELLA

Setmana Santa 2026

III Element festiu
d'interès nacional
III Patrimoni
de Catalunya

La Granadella us convida a viure **EL DESCLAVAMENT**

Un acte únic i històric transmès de generació en generació.

12:00 h La **Processó del Calvari (Via Crucis)**, la representació del camí de Jesús fins a la crucifixió.

16:00 h Benvinguda a la Cooperativa de La Granadella amb l'oli verge extra.

A la mateixa hora, a la Plaça Joan Perucho, **EL MERCAT ARTESÀ i LA CANTINA DELS ARMATS.**

També, a la Plaça de la Vila, hi trobareu **EL CAMPAMENT ROMÀ.**

17:00 h Visita guiada al "Museu de l'Oli de Catalunya". Reserves: 623 533 732

18:00 h Visita lliure pel recorregut solemne de la **Processó del Silenci**, amb les grans escenificacions de la Nit del Desclavament.

19:00 - 20:00 h Sopar programat amb reserva fins el dia 1 d'Abril:

- Centre Cívic: 629 786105 • Bar STOP: 973 133059
- Bar SPORT: 617 105 951

Arriba el moment solemne... i de silenci..

21:45 h Encesa de foc amb la representació romana i entrada a l'església

22:00 h EL DESCLAVAMENT El Cant del Miserere
Los Cantors

Acte únic a Catalunya i declarat:

"Element Festiu Patrimonial d'Interès Nacional"

Tot seguit, la **Processó del Silenci** amb les imatges i els figurants que donen vida als relats històrics.

La imparable expansió de la vespa asiàtica amenaça les abelles de Ponent

Les vespes procedents de l'Extrem Orient han arribat per quedar-s'hi. Van entrar al nostre país ara fa uns deu anys i la població ha anat incrementant de forma imparable. Els apicultors de Ponent asseguren que la situació és cada cop més preocupant, tot i que s'estan posant mesures més eficaces, com la retirada de nius o la instal·lació de trampes durant els mesos en què les reines fecundades comencen les colònies.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text

La península Ibèrica està sofrint en els últims quinze anys la conquesta de la vespa asiàtica. L'expansió va arrencar a la costa cantàbrica, va entrar dins Catalunya per les comarques de Girona l'any 2012 i el primer gran brot a la demarcació de Lleida va esclatar l'any 2022. Des d'aleshores, l'assentament d'aquest insecte s'ha anat consolidant de forma imparable, fent-se present per tot el nord de l'estat espanyol i amb presència abundant al pla de Lleida.

"La vespa asiàtica s'ha instal·lat amb molta més facilitat i rapidesa a les regions més humides i de clima suau de la península, que corresponen a les comunitats del nord, com ara Galícia, Navarra i Catalunya", explica el biòleg

Galdric Mossoll en una recent col·laboració per al CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals).

Anomenada científicament *Vespa velutina*, aquesta és una espècie invasora que prové originàriament de la Xina, del nord de l'Índia

i d'Indonèsia. Va introduir-se a finals del 2004 a França, pel port de Bordeus, a través d'un contenidor que procedia de l'Extrem Orient. "Aquest fet constitueix un nou exemple de com

la globalització mundial i l'increment exponencial del trànsit de mercaderies i persones, també incrementa les problemàtiques ambientals, en aquest cas, l'expansió d'espècies exòtiques invasores", reconeix el també biòleg Roger Vila en una guia publicada l'any 2021, juntament amb Antoni Armengol, expert en control de plagues. La vespa es va estendre posteriorment per tot el sud de França i l'any 2007 ja es calculava que hi havia milers de nius. S'estima que, des d'aleshores, **la velocitat d'expansió de l'animal ha estat de cent quilòmetres cada any, segons fonts del departament de Medi Ambient de la Generalitat. La vespa asiàtica és una de les més grans que podem trobar avui al nostre territori. Pot arribar a mesurar fins a tres centímetres de llarg.** El seu cos és gairebé completament negre, amb l'excepció d'un anell groc a la part superior de l'abdomen i una franja ataronjada a la part posterior. La cara i els extrems de les potes també són de color groc. Instal·la els seus nius, preferentment, a les branques altes dels arbres, tant a les zones urbanes com agrícoles o boscoses. Aprofita sobretot les valls fluvials i evita les poblacions pures de coníferes.

La vespa no és especialment agressiva amb les persones, però captura moltes abelles i és un problema cada cop més greu per a l'apicultura. Els adults s'alimenten de líquids dolços (nectar i mel) i també de fruita madura. Les larves s'alimenten d'abelles i d'altres tipus d'insectes que són capturats pels adults i transportats als nius. La vespa no només depreda les abelles, sinó que

La vespa va entrar per primer cop a la demarcació de Lleida l'any 2022

també provoca un estrès constant a les obreres, que les impedeix sortir fora dels ruscs a recol·lectar. A conseqüència de l'amenaça, les abelles s'acaben quedant dins el rusc consumint les

seves pròpies reserves de mel, i això fa que la colònia pugui col·lapsar amb molta més facilitat durant l'hivern.

L'apicultor lleidatà Jaime Lapuente, que alhora és professor de l'institut l'Agrària de Mollerussa, assegura que cada any elimina milers de vespes

asiàtiques amb les seves trampes. Les captures van creixent de forma progressiva i estan afectant d'una forma alarmant les seves arnes, situades entre els termes de Llardecans, la Granadella, la Pobla de Cérvoles i Bellaguarda.

Les trampes que instal·la Lapuente s'anomenen **trampes Koldo, en homenatge a qui les va dissenyar primer, l'apicultor basc Koldo Belasko. Després de molts intents amb diferents mètodes, a hores d'ara aquest és el més efectiu per combatre la superpoblació de vespes.**

Jaime Lapuente instal·la cada any petits dipòsits de plàstic amb uns orificis que permeten l'entrada. Dins hi ha un líquid que atrau les vespes (i no les abelles, perquè conté una petita dosi d'alcohol pur) i que, amb el seu contacte, que-

den fulminades. **El moment més aconsellable per instal·lar les trampes vora les arnes és precisament ara, a la primavera, quan les vespes asiàtiques reines comencen a fundar els seus nius. Capturar-ne una suposa l'eliminació d'un potencial de 10.000 ous que és capaç de pondre i criar en pocs mesos una reina fecundada.** Al setembre, arriba l'època àlgida de les vespes asiàtiques, moment en què totes les obreres treballen per portar menjar cap als nius abans de l'hivern. És l'època més terrible per a les abelles, que sofreixen un autèntic saqueig. "Ja fa sis anys que estem ficant aquestes trampes", explica Lapuente, **"al començament no ens creava una gran competència perquè en caçàvem poques, però ara sí que ho estem passant molt malament"**. Lapuente recorda que la tardor passada va arribar a perdre dos ruscs sencers per culpa de la vespa asiàtica.

Es dona la circumstància que, fins ara, les abelles havien de fer front a un depredador autòcton, l'abellerol, una espècie d'ocell d'alimentació apívora molt actiu durant els mesos d'estiu. A més, l'abellerol és una au protegida a Catalunya i, per tant, no es pot caçar. Malgrat això, fins ara els apicultors coexistien amb aquest ocell d'una forma relativament equilibrada. Però ara es troben que, després d'un estiu protegint-se de l'abellerol, ho han de fer també després a la tardor davant la vespa asiàtica. Dos enemics massa forts en tan poc temps.

Les vespes estressen les abelles obreres i no les deixen sortir del rusc per collir pol·len

◆ Una vespa asiàtica ataca un grup d'abelles en una caixa a la serra de Cardó (Baix Ebre). FOTO: ACN.

◆ L'apicultor Jaime Lapuente prepara una trampa a la seva finca de Llardecans. FOTO: Albert González.

A partir del mes de març, els experts recomanen impulsar campanyes de conscienciació ciutadana per informar sobre la correcta detecció dels nius embrionaris de vespes. **Entre març i abril és l'època en què costa menys retirar aquests nius i cal fer-ho durant la nit, el moment en què tota la població de vespes està tancada, inclosa la reina fundadora.** A partir del juny, comença el període de migració, en què les obreres construeixen nius secundaris per expandir-se. És aconsellable detectar el niu primari, allà on hi ha la reina fundadora, per tal d'erradicar millor la població. A partir de setembre i fins a mitjan de desembre és quan el vesper arriba al seu volum màxim, amb vespers d'on surten els mas-

cles que fecundaran després les futures reines. "L'alarmisme que ha provocat a la ciutadania l'arribada d'aquesta espècie no ajuda a respectar les decisions amb un rigor tècnic darrere", reconeixen els experts Roger Vila i Antoni Armengol. A part de les trames i la retirada de vespers durant els mesos de primavera i estiu, hi ha el tractament de perxa amb biocida. La cremació de nius o l'ús de pirotècnia estan prohibits a Catalunya des de l'any 2019.

La Vespa velutina no és, asseguren els experts, una espècie agressiva si ningú la molesta. Les seves obreres, que durant la tardor exploren el territori, no acostumen a picar les persones, ni tan sols si se les espanta. L'única situació en

◆ Una trampa Koldo plena de vespes asiàtiques obreres mortes. FOTO: Jaime Lapuente.

què presenten una conducta col·lectiva agressiva amb els humans és quan senten que la colònia està en perill, bé perquè detecten un element estrany massa proper, o bé perquè directament s'agredeix el vesper.

Alarma al sector

Joan Maria Llorens, responsable de l'Associació Amics de les Abelles, cap sectorial d'apicultura de JARC i productor de mel a Alcover, confirma l'augment alarmant de la vespa asiàtica a les comarques de Ponent. "Per desgràcia, és cert", assegura, advertint que la pressió de l'espècie invasora s'ha intensificat especialment l'últim any, amb una proliferació que qualifica de "ter-

rible". Segons explica, la capacitat de propagació és exponencial. Llorens admet que **l'erradicació és inviable. La vespa asiàtica ha vingut al nostre país per quedar-s'hi. Però l'apicultor defensa que cal combatre-la amb més recursos.** "No la traurem, però sí que podem defensar millor els nostres interessos", afirma, en referència als apicultors, pagesos i viticultors afectats. La situació, diu, genera impotència i desànim en el sector. A més de la tasca productiva, reivindica la divulgació i la recerca, amb projectes museístics i iniciatives de pol·linització arreu del territori. Però insisteix: "Sense abelles no hi ha mel ni activitat possible, i la lluita contra la vespa és ja una qüestió de supervivència".

L'etern debat sobre les ZEPA força la seva flexibilització

Es compleixen vint anys de l'aprovació de Xarxa Natura 2000 a Catalunya, una normativa mediambiental d'inspiració europea que ha estat històricament un front de batalla dels pagesos i ramaders, que demanen més flexibilitat en la seva aplicació. Amb la recent convocatòria d'una comissió entre el sector primari i l'administració catalana, s'ha iniciat un debat que ja ha pres les primeres decisions. Els productors volen més canvis.

A.G.F. / ACN · Text

Les ZEPA (zones especials de protecció de les aus) són motiu de debat des de fa dècades. Formen part de la Xarxa Natura 2000, aprovada per la Generalitat el setembre de 2006, una xarxa europea d'espais naturals amb l'objectiu de fer compatible la protecció de les espècies i els hàbitats naturals i seminaturals amb l'activitat humana, fent que es mantingui un bon estat de conservació dels hàbitats i espècies i evitar-ne el deteriorament. **La Xarxa Natura inclou la designació d'aquestes zones en resposta a la directiva europea que es va aprovar poc després (l'any 2009) per a la conservació d'ocells silvestres. Es tracta de crear zones suficients que permetin la supervivència d'aquestes aus al territori,** adoptant

mesures per evitar no sols la contaminació i limitar l'activitat cinegètica, sinó també per aturar canvis perillosos i pertorbacions en el seu hàbitat.

A l'estat espanyol existeixen avui 1.858 espais protegits inclosos a la Xarxa Natura 2000, fet

que suposa que gairebé un 30% de la superfície del país es troba dins d'algun espai amb aquesta figura de protecció. Actualment, a Catalunya existeixen 115 espais que estan declarats com a

Zona Especial de Conservació i 73 com a ZEPA. Catalunya. Amb un 26% del seu territori declarat ZEPA, és la sisena comunitat amb un percentatge de terreny declarat més alt. A la plana de Lleida s'hi conforma l'àrea estèpica més important. Tanmateix, la província de Tarragona és la que té un percentatge més alt del seu territori, un 39%, per davant de Lleida (31%).

La pressió de Brussel·les

La Comissió Europea va considerar inicialment que els objectius de conservació definits al nostre país eren insuficients, per la qual cosa va iniciar un procediment d'infracció que va finalitzar amb una sentència del Tribunal de Justícia de la UE l'any 2007. Va ser aleshores quan es van ampliar les ZEPA fins que l'any 2010 Brussel·les va donar el seu vistiplau.

Una de les decisions va ser la reducció significativa de les dotacions de regadiu inicialment establertes i la creació de centres d'interpretació d'aus a Concabella (la Segarra) i Mas de Melons (les Garrigues). **Les zones excloses al regadiu tenen dret a un reg de suport (3.500 m³/ha) i a mesures compensatòries, però mai han estat suficients per als productors.**

Durant anys, pagesos i ramaders han reivindicat millores compensatòries i més flexibilització en les restriccions. **Demanen que les limitacions imposades a la pagesia per les ZEPA siguin revisades i que es garanteixi la compatibilitat real entre aquesta figura de protecció de les aus i l'agricultura i la ramaderia.** Un dels grans

Lleida compta amb un 31% de territori protegit, per sobre de la mitjana catalana

arguments és la doble política europea de restriccions a la producció interna i importacions de productes extracomunitaris que s'han regit per criteris molt diferents. "No té sentit retirar a la UE productes fitosanitaris pel dany que causen a les aus i limitar-ne l'ús en zones de protecció i alhora permetre l'entrada al continent de productes agroalimentaris amb residus d'aquests fitosanitaris prohibits", critiquen els portaveus del sector.

Acusen la prohibició de fitosanitaris i l'entrada de productes extracomunitaris

Aquests criteris diferents, alerten portaveus d'Unió de Pagesos (UP), provoquen una competència deslleial entre productors de diferents països de dins de la mateixa UE, ja que alguns poden usar productes que d'altres tenen prohibits a causa de decisions arbitràries dels seus estats. A més, UP advertia que **"la majoria d'aquestes aus que es volen protegir són migratòries, de manera que no es pot evitar que es contaminin durant els mesos en què estan fora de la zona de la UE"**.

Constitució d'una taula negociadora

El passat mes de desembre les organitzacions agràries van acordar amb la Generalitat la creació d'un òrgan rector per abordar la gestió de les explotacions agràries ubicades en les ZEPA. Aquest compromís va arribar **després de diverses tractorades i es va concretar amb l'anomenada Taula de Pagesia i Biodiversitat als Secans de Lleida**.

La primera reunió d'aquest organisme va tenir lloc el passat 6 de febrer a Tàrraga. Va comptar amb

la participació de representants dels departaments de Territori i d'Agricultura i de membres d'Unió de Pagesos, JARC, Asaja, Gremi de la Pagesia, Plataforma Pagesos o Conills, Assemblea Pagesa i Comunitat de Regants del canal Segarra-Garrigues.

A la trobada, van acordar flexibilitzar els criteris per permetre la instal·lació de plantes de compostatge de gestió agrària i ramadera a les ZEPA. Tot i que la normativa no prohibeix explícitament aquests projectes, la interpretació que en feia l'administració era "restrictiva" a ulls dels sindicats. En aquesta mateixa trobada, **el Govern va refermar el compromís de compensar amb set milions d'euros les 14.000 hectàrees de ZEPA excloses de regadiu del canal Segarra-Garrigues** i va indicar que preveu que els agricultors puguin rebre l'ajut abans d'acabar l'any. En altres paraules: els pagesos rebran fins a 500 euros per cadascuna de les hectàrees que tenen exclòs el reg a causa de l'espai de protecció.

En aquesta reunió, els participants es van centrar en la gestió de les ZEPA de la zona del canal Segarra-Garrigues. Tot i això, **Govern i organitzacions preveuen reunir-se de nou per abordar les zones protegides d'altres punts de les comarques de Ponent.** Dins el sistema de reg del Segarra-Garrigues hi ha establertes zones protegides als termes de Plans de Sió, Bellmunt i Almenara, Anglesola i Vilagrassa, als Secans de Belianes i Preixana, als Secans de Mas de Melons i Alfés i als Secans de Segrià i Utxesa, a les Valls de Sió i el Llobregós i a Granyena.

Unió de Pagesos (UP) defensa que el desenvolupament sostenible que permet preservar la natura "va lligat a la presència de pagesia arreu i la seva activitat garanteix seguretat alimentària a la ciutadania". "Roma no es va fer en

◆ Tractors desfilen pel pont de Príncep de Viana de Lleida el desembre passat. FOTO: Roger Segura (ACN).

un dia, però les darreres mesures es valoren de manera positiva", va assenyalar recentment el president d'Asaja Catalunya, Pere Roqué, qui va agrair la participació dels pagesos a les tractores de Tàrraga i Lleida durant el mes de desembre. Per la seva banda, **la responsable de Medi Ambient d'UP, Carol Aixut, va apuntar que "si bé s'han d'acabar d'estudiar petits detalls, s'han fet passos importants". En la mateixa línia es va expressar al desembre Rafael Piqué, de la comunitat de regants del Segarra-Garrigues i soci de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC), qui destacava que la voluntat de negociació per part del Govern "ha estat diferent". Per la seva banda, Gerard Batalla, membre d'Assemblea Paguesa, conclouia que la proposta "pot ajudar a desencallar el conflicte".** Aquest nivell de bona química entre administració i productors la rubricava també el director general de Regadius i Espais Agraris, Xavier Gispert, manifestant que "després de molt de temps s'ha establert una taula de diàleg" i que "es tindrà en compte el sector per arribar a bons acords". Així mateix, Gispert també va reconèixer que en el futur "es poden arribar a més pac-

tes tenint en compte el marc legal, sense oblidar que tenim un encàrrec de la Declaració d'Impacte Ambiental".

Per la seva part, JARC alerta que les mesures anunciades per la Generalitat per a la ZEPA del Segarra-Garrigues no poden ser només un gest simbòlic. **L'organització reclama que aquestes actuacions s'apliquin a totes les ZEPA de Catalunya, adaptant-les a la realitat de cada territori.** "No acceptarem

discriminacions territorials, les limitacions són similars en totes les ZEPA i el tracte ha de ser just i adaptat a cada realitat", afirmava Xavier Cullerés, productor de fruita seca a Sarroca de Lleida. "Les ZEPA no poden ser sinònim de ruïna", afegia Cullerés, "si volem biodiversitat, hem d'assegurar una pagesia viva".

Per aquest motiu, JARC resumia les seves futures exigències en cinc: pagaments compensatoris per a totes les superfícies i explotacions

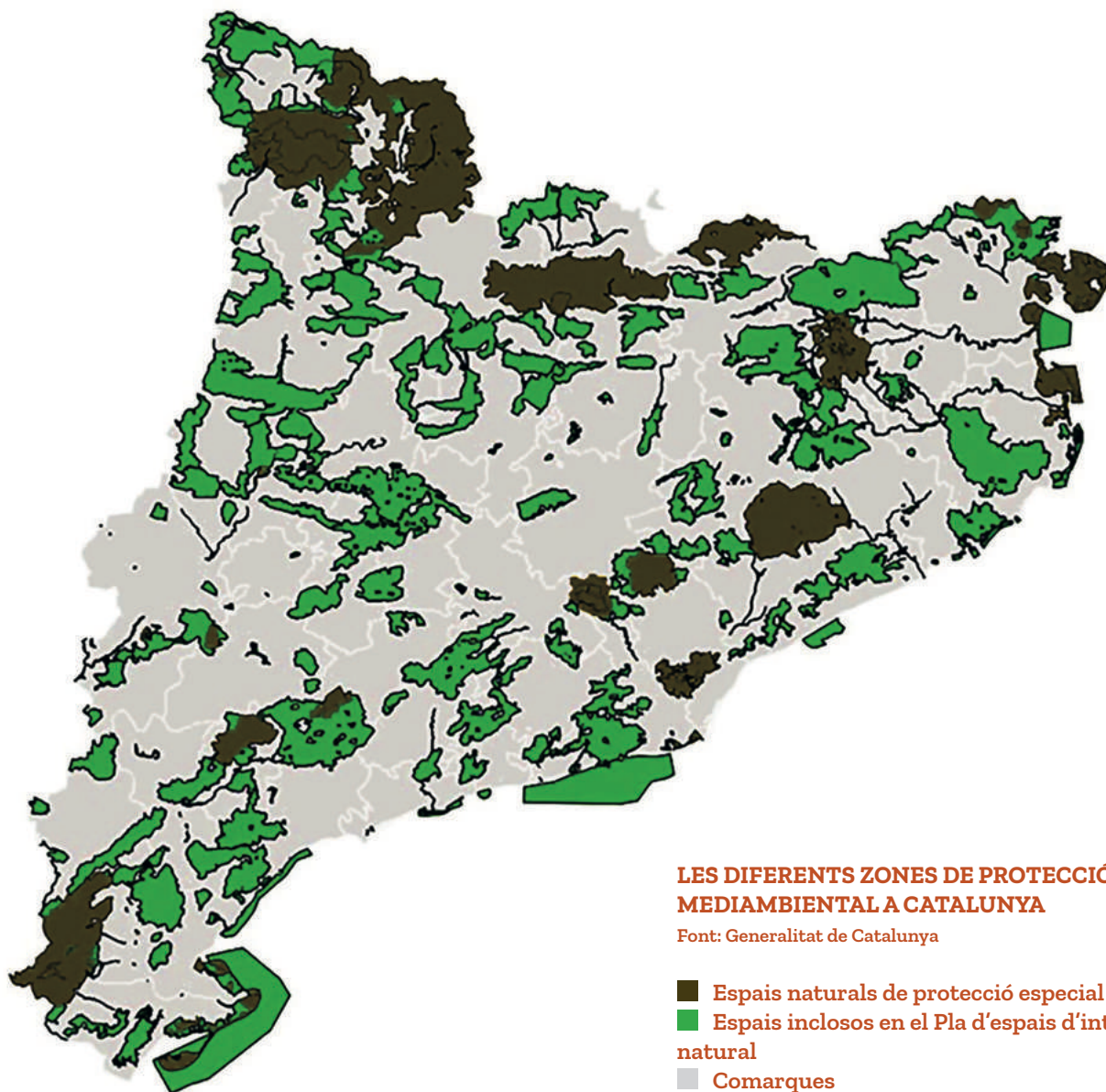

**Els sindicats valoren
bé la flexibilització i
demanen anar més
enllà en el futur**

► **Pla aeri dels secans de Preixana-Belianes a l'entorn del Segarra-Garrigues. FOTO: ASG per a l'ACN.**

LES DIFERENTS ZONES DE PROTECCIÓ MEDIAMBIENTAL A CATALUNYA

Font: Generalitat de Catalunya

- Espais naturals de protecció especial
- Espais inclosos en el Pla d'espais d'interès natural
- Comarques

ramaderes amb restriccions significatives, amb ajuts diferenciats segons cultiu i limitació de càrrega d'animals; la Generalitat ha d'assumir el sobrecost derivat dels sinistres reiterats en zones ZEPA per evitar que les asseguradores cancel·lin les pòlisses; les parcel·les amb guarets durant més de cinc anys no han de ser declarades inactives; acceptar la plantació d'altres cultius a

banda del cereal d'hivern o compensar la pèrdua de rendibilitat; i un major percentatge d'ajut o millor puntuació en priorititzacions, com s'aplica a les Zones amb Limitacions Naturals (ZLN).

Per la seva part, **Unió de Pagesos** afegeix la necessitat que s'in-

crementin les primes per a la continuïtat de l'activitat agrària en zones amb limitacions naturals, "que la llei per a les comarques de muntanya tingui en compte la pagesia i la po-

sada en marxa del pla sectorial agrari". A més, el sindicat proposa que se centri el sosteniment de la renda a la nova PAC en la tasca de la pagesia, "que és qui més la necessita, també pel seu paper en el manteniment del paisatge i l'equilibri territorial amb una prima de 6.000 euros".

Respecte a la creació de l'òrgan rector per abordar la gestió de les explotacions situades en les ZEPA, Unió de Pagesos demana que no es demori més i proposa que el sector agrari hi tingui un pes important, mitjançant les organitzacions professionals agràries més representatives, ja que l'activitat agrària és la principal de l'espai: el 82,6% de la superfície està ocupada per camps de conreu. És una xifra molt superior que a la resta de parcs, en els quals, de mitjana, només el 8,7% dels hàbitats són agrícoles.

El debat i les negociacions continuaran en les pròximes setmanes. Possiblement, duraran mesos. El geògraf Ignasi Aldomà va manifestar ja l'any 2009 que "el problema de les ZEPA té només una solució digna si se supera la confrontació entre agricultura i pardals".

"El problema de les ZEPA té una solució: superar el xoc entre pagesos i pardals"

PUNT DE VISTA

L'esperada càrrega del pantà de l'Albagès

El pantà de Rialb va començar a derivar aigua cap al pantà de l'Albagès el passat 11 de febrer i es preveu que aquest superi lleugerament la meitat de la seva capacitat total (80 hectòmetres cúbics) aquest estiu. És el pantà de cua del canal Segarra-Garrigues, pensat per abastir diversos sectors de reg d'aquesta xarxa. Els nivells actuals (foto inferior) han assolit els de l'any 2021, quan entre la DANA del 2019, el temporal Glòria i les proves, va arribar als 21 hm³. En els últims anys havia anat baixant el nivell (imatge superior, de l'any passat). Un cop superat l'últim tràmit administratiu, el pantà estarà preparat per al seu compliment total a partir de 2027.

● FOTO: Albert González Farran.

La (més que) lenta transició a la fusió de cooperatives

El context econòmic cada cop més competitiu, les exigències dels mercats i una progressiva desaparició dels petits pagesos està fent més necessària la cooperació i fusió entre cooperatives. Tot i que fa dècades que hi ha incentius públics per a aquest moviment, el procés és lent. Molt més lent del desitjable. La reticència dels socis i, sobretot, l'augment de la rendibilitat gràcies als regadus, alenteix una transformació que, en tot cas, és imparabile.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text

Prop d'una vintena de cooperatives a les Garrigues, 24 al Segrià i una dotzena més al Pla d'Urgell. L'aparador actual del cooperativisme agrari a Catalunya és encara abundant. Malgrat tot, la tendència és que el nombre vagi reduint-se. Quan dècades enrere hi havia una cooperativa agrària per municipi, la realitat actual (envelliment de la pagesia i reducció dràstica d'explotacions actives) està fent necessària una major cooperació entre entitats i, fins i tot, la seva fusió. De fet, **la Generalitat ofereix des de fa anys unes línies per a la transformació del cooperativisme i fer-lo més sostenible i competitiu. En aquests moments són vigents (fins a l'any que ve) els anomenats ajuts Impuls Coop**, als quals poden accedir totes aquelles

"cooperatives agràries que decideixin estudiar o consolidar processos d'integració mitjançant intercooperacions, fusions o creació de noves empreses". I és que l'estratègia de l'administració és clara: cal unir-se per fer front als mercats.

En la darrera dècada

tenim nombrosos episodis que han anat configurant un nou mapa del cooperativisme agrari a Ponent: l'absorció dels Omellons per part de la cooperativa d'Arbeca (2012), les fusions de les

dues cooperatives de Torrelameu i les dues de Corbins (2013), la dissolució de la cooperativa de la Floresta per integrar-se a la Sant Ildre de les Borges (2013), la unió de les dues cooperatives de Puigverd de Lleida (2015) i les dues de Castellans (2018), les fusions de Torrebesses amb la Grana-della i de Granyena amb Maials (2022), la integració de la Pobla de Cérvoles a l'Albi (2023), la constitució de NovaCoop per part de Fruits de Ponent i Actel (2024), l'acord entre Sant Isidre i la cooperativa de Vinaixa (2025)... El degoteig és constant. **"Si un acord de fusió no és possible, l'administració promou, com a mínim, establir estratègies de col·laboració, com les de comercialització"**, manifesta l'actual cap comarcal del departament d'Agricultura a les Garrigues, Sebastià Morell, que igual que el seu predecessor, Llorenç Canela, defensa els moviments associatius i d'unió. **"L'única manera d'afrontar els reptes que vindran és guanyant dimensió i tenir una estructura més estable i professional"**, deia Canela ara fa deu anys, un argument que podria ser actual. "Un dels elements fonamentals del nostre pla estratègic és augmentar els processos d'intercooperació i fusions que ens permeti guanyar musculatura en un mercat cada cop més competitiu", manifesta Ramon Sarroca, l'actual president la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC). L'envelliment del sector agroromader i la desaparició progressiva d'explotacions porta, en conseqüència, una reducció del nombre de socis a les cooperatives. Aquesta realitat, que s'afegeix a una baixada en la facturació, fa que les cooperatives

Impuls.Coop és l'ajut públic actual per consolidar processos d'integració i fusions

◆ Un treballador aboca olives al molí de la cooperativa de Sant Isidre de les Borges Blanques. FOTO: Xavi Minguella.

La FCAC reivindica la necessitat de fusionar-se o cooperar "per guanyar musculatura"

hagin de buscar solucions. Una de les principals raons és la necessitat de fer viables els plans operatius, que des de la Unió Europea exigeixen uns mínims que cada cop són més difícils d'assolir.

En el marc de la política agrària comuna (PAC), les organitzacions de productors agrícoles com les cooperatives han d'acreditar un volum mínim de producció comercialitzada i complir determinats requisits de governança i dimensió per poder ac-

cedir als programes operatius cofinançats. En sectors com el de fruites i hortalisses, així com en el cereal, l'oli d'oliva i el vi, aquests plans operatius esdevenen una eina clau per finançar inversions en modernització, sostenibilitat ambiental, digitalització o millora de la comercialització.

El nombre d'explotacions agràries a Catalunya s'ha reduït de manera sostinguda en les darreres dècades. Aquesta situació no només afecta la continuïtat de les finques, sinó també la base social de les cooperatives, que veuen reduït el nombre de socis actius i, en conseqüència, la seva capacitat d'inversió i d'assumir riscos. En aquest context, la dimensió empresarial esdevé un factor estratègic. **L'increment de la mida mitjana de**

les cooperatives permet millorar el poder de negociació davant la gran distribució, optimitzar costos logístics i accedir a nous mercats internacionals.

Un altre element determinant és la internacionalització. Catalunya és una potència exportadora en fruita, vi i oli, i bona part d'aquest volum es canalitza a través de cooperatives o societats participades per aquestes. L'accés a mercats exigents obliga a complir estàndards estrictes de qualitat i certificació. Les cooperatives de major dimensió poden assumir millor els costos associats a auditories, certificacions o promoció.

El president de la FCAC entén que el procés de fusions i convenis de cooperació és lent, més lent del que personalment prefereix, "però no volem forçar la màquina", diu Sarroca. En aquest sentit, defensa un "procés natural", que compti amb el suport majoritari dels socis i que no sigui causat per fallides, sinó per un desig de millora. El seu desig és que en deu anys el nombre de cooperatives es redueixi a la meitat en nom d'aquesta eficiència.

Augment de producció

Un factor que probablement fa que el procés de fusió sigui més lent de l'esperable és l'augment de l'eficiència productiva dels cultius i granges. **Tot i la davallada en nombre d'explotacions, gràcies al desenvolupament tecnològic i, sobretot, a**

la incorporació de nous regadius (com el Garri-gues Sud i el Segarra-Garrigues) i la possibilitat de modernitzar els més tradicionals, la quantitat productiva és encara força rellevant al si de les cooperatives. Les dades anuals que publica la FCAC mostren que, malgrat la disminució d'entitats, la facturació del cooperativisme agrari català es manté rellevant dins del sector agroalimentari del país, amb una aportació destacada a l'exportació, especialment en fruita dolça, oli d'oliva i vi.

Un cas paradigmàtic el tenim amb l'incident que va sofrir el passat novembre la cooperativa de l'Esplugu Calba. L'ensorrament de la tolva de recepció del seu molí d'oli i el trencament de la màquina rentadora van obligar a parar la producció i acordar el trasllat a l'Arbequina. El president de l'entitat, Francesc Rebordosa, reconeix que, mesos abans de l'incident, els socis estaven estudiant les diferents possibilitats de signar un acord de fusió, probablement amb Arbeka o Maldà. La manca de gent jove feia necessari el debat. Però precisament l'incident "va reactivar els ànims dels socis", que finalment han decidit acollir-se a ajuts per invertir en maquinària i un pla de comercialització modern. De fet, Rebordosa reconeix que **"si no fos pels nous regadius i els superintensius", la cooperativa fa temps que ja hauria fet el pas a la fusió.**

Un altre cas de referència s'ubica a les Borges Blanques, un dels poc municipis catalans on encara conviuen dues cooperatives (Sant Isidre i la Borgenca). Fonts properes admeten que des de fa poc més d'un any s'han iniciat converses que temps enrere eren impensables. Fundades ambdues a principis del segle XX, el tarannà polític

dels socis era històricament enfrontat: uns de tendències més liberals i republicanes, d'altres més catòlics i conservadors. Aquestes diferències s'han anat diluint, però la possibilitat d'una unió entre ells encara era un tabú fins fa poc. **El context econòmic actual ha fet que, de moment, es posi el tema sobre la taula sense reticències.** "Tots plegats estem mirant de buscar la nostra viabilitat econòmica i social, cada cop som menys socis i cal presentar millors liquidacions, i hem començat a parlar-ne", admet el president de la Borgenca, Joan Albert Inglés.

Tot plegat dibuixa un escenari en què el cooperativisme agrari no desapareix, sinó que es transforma. Tanmateix, **el repte continua sent mantenir l'arrelament territorial i la funció social que històricament han exercit les cooperatives: dinamitzar l'economia local, fixar població i garantir serveis als agricultors.** En definitiva, el futur del cooperativisme agrari a les comarques de Ponent demana trobar l'equilibri entre dimensió i proximitat. Les dades oficials mostren que el context demogràfic i econòmic obliga a guanyar escala, però també evidencien que aquestes entitats continuen sent un pilar fonamental del sistema agroalimentari català. La seva capacitat d'adaptació, demostrada al llarg de més d'un segle d'història, serà clau per afrontar els nous reptes productius, ambientals i comercials que ja són aquí.

Les dues cooperatives de les Borges Blanques han iniciat converses per cooperar o unir-se

◆ El molí de la cooperativa de la Granadella, una inversió recentment inaugurada. FOTO: Xavi Minguela.

TALLERS BERGA, S.L.

Venda i reparació de maquinària agrícola

Tel. 973 71 17 13

www.tallersberga.com

Recanvis 646 417 083

Comercial Ramon 629 163 604

Ctra. Nacional II, km 487 Part. Colomers - 25241 **GOLMÉS** (Lleida)

BIOMASSA
Cotrans

ESCALFAMENT ECOLÒGIC

619 010 160

Ctra. de Lleida, s/n
25141 Torregrossa (Lleida)

info@biomassacotrans.cat

biomassacotrans.cat

Botiga a **MOLLERUSSA C. Domènec Cardenal, 38**

VICENS

INNOVACIÓ I EFICIÈNCIA

per a l'excel·lència del teu oli

973 60 04 50 | info@vicensmaquinaria.com

www.vicensmaquinaria.com

aritmós

Aritmos, 40 anys sembrant innovació i tecnologia per fer créixer el teu negoci!

Partner Platinum de SAGE, líder en ERP i solucions tecnològiques especialitzades per a la gestió d'empreses del sector agroalimentari.

Pol. Ind. Activa Park, C/ Tèrmens, 8, 25190 Lleida / +34 973 188 300 / www.aritmos.com / info@aritmos.com

Informa i aconsella que

Per anar d'aquí:

a una collita de quantitat, qualitat i rendible

Cal fertilitzar, a més d'amb N, P2O5 i K2O amb:

Quelat, Producte formulat per síntesis

Total disponibilitat micronutrients en pH de 4 a 10

5,5%, Fe o-o EDDHA:, 1,3%, Mn, (1%, EDTA:), 1%, Zinc (0,5%, EDTA:)

(via fertirrigació)

I via foliar, amb la gamma d' **AGLUKON**

WUXAL SUS CALCIO, (contra de "Bitter pit" i millora fermesa fruit)

WUXAL SUS FERRO (corrector carències de Fe, inductor "russeting" en Conference i Golden)

WUXAL N370 Verde (Estimulant vegetatiu i inductor de quallat)

WUXAL SUS Potasio (Corrector carències K2O, engreix i duració postcollita fruits)

WUXAL SUS MAGNESIO (Complement bàsic per al creixement de fruits, panís i cereals)

WUXAL SUS COBRE (Estimulant vegetatiu amb efecte fungiestàtic/bacteriostàtic)

(Distribuidor en exclusiva per Catalunya, Franja i Baix Cinca)

Una crida per defensar el futur dels territoris rurals

ASSOCIACIÓ LEADER PONENT

Des de l'Associació Leader Ponent treballem per impulsar l'activitat econòmica i millorar la qualitat de vida al món rural. Gestionem ajuts per a la creació, ampliació i millora d'empreses; donem suport a l'emprenedoria a través del Tiquet Rural; i promovem iniciatives vinculades al producte local, l'associacionisme, la transició energètica equilibrada amb el territori, la gestió forestal i l'ecoturisme als nostres espais naturals, donant resposta als reptes de l'Agenda Rural. Aquest model de desenvolupament rural participatiu ha permès compartir una perspectiva territorial, impulsar projectes, generar oportunitats i mantenir viu el territori. Però el seu futur no està garantit.

La Crida Mediterrània, sorgida de la trobada Cooperar per Transformar, alerta que el suport europeu a iniciatives com LEADER podria reduir-se en el futur. Si això passa, els territoris rurals podrien perdre eines clau per continuar generant activitat econòmica, innovació i cohesió territorial. La setmana passada vam portar aquesta crida al Parlament Europeu, a Brussel·les, per traslladar-la a les autoritats competents i defensar la continuïtat d'aquestes polítiques de desenvolupament rural.

En aquest context, és important que entitats, empreses i ciutadania coneguin aquesta situació i s'adhereixin a la crida. A dia d'avui, ja hi ha més de 130 entitats i institucions sotasignants. Dona'ns suport com a entitat o com a ciutadà adherint-te al manifest a través del següent enllaç:

<https://cooperarpertransformar.cat/adhereix-te-al-manifest>

Defensar el desenvolupament rural és defensar el futur dels nostres pobles.

EL REG AMB NOM PROPÍ

SOSES
CTRA LP-7041, KM 1
25181, SOSES.
TLF. 973 797 846

ALMACELLES
POLIG. PLA DE LA CREU, NAU 11
25100, ALMACELLES
TLF. 973 740 343

www.hidromatic.es
hidromatic@hidromatic.es

A El Segrià ETT creiem en el futur del camp i les persones que el treballen. Volem acompanyar el pagès a cada pas del camí, d'igual a igual.

C/Mossèn Ferran, 27, Seròs
973 780 297
www.elsegriaett.com

del sector primari per al sector primari

ETT   Serveis agrícoles   Gestió del talent   Col·locació   Formació

PEP GIMENO 'BOTIFARRA'

Cantador

“Les cançons de pagès les han cantat sempre els més desgraciats”

Xàtiva, 1960. Josep Gimeno, conegut amb el malnom familiar de Botifarra, presenta una llarguíssima trajectòria recuperant la cultura musical del País Valencià, sobretot la que procedeix dels antics pagesos i de les dones del món rural. Feminista, políticament compromès i activista de la llengua catalana, és un incombustible amb una memòria descomunal. Viu a Xàtiva, la seva ciutat natal, a la comarca valenciana de la Costera, i va ser la seva padrina qui li va ensenyar les primeres cançons populars. Des d'aleshores, no sols no ha deixat de buscar-les i enregistrar-les, sinó que també les canta amb els millors músics.

Albert González Farran

albert@somgarrigues.cat

[@AlbertGFarran](https://twitter.com/AlbertGFarran)

Albert González - De ben jovenet, va començar a recuperar la tradició oral dels avis.

Pep Gimeno - Des dels onze anys!

A.G. - I després, ha recorregut infinitat de pobles per anar gravant les persones majors amb un radiocasset. Què se n'ha fet de tot aquest material?

P.G. - Buf... Ara estic treballant amb en Sebastià Garrido, un home que també es va dedicar a recollir moltes coses entre els anys setanta i vuitanta. Volem reunir-ho tot, a veure si ho podem digitalitzar.

A.G. - De quin volum estem parlant?

P.G. - Barbaritats! No sabem ni el que tenim. A banda de centenars de cintes de casset (perquè en aquella època gravàvem d'aquesta manera), tenim escrit de tot: romanços, dites, malnoms, oracions... jo què sé, no ho sé... Tinc vuit caixons de taronges plens només de papers. Estic acovardit sols de pensar el dia que ho hàgim de traure a la llum, perquè, és clar, tot això s'ha de traure, i jo he d'estar al davant. Només jo sé qui m'ho cantava, qui m'ho deia, qui m'ho resava.

A.G. - Tot plegat, amb quina finalitat?

P.G. - Perquè això jo ho he mamat sempre a casa. Jo em vaig criar amb ma uela, la mare de la meua mare, era una dona que parlava en xirigotes. Li agradava molt parlar de coses, explicar-m'ho... Era molt de missa.

A.G. - Era una altra època.

Segueix →

● FOTOS:
Clàudia Marconell

P.G. - Estic parlant de la dècada dels setanta, quan encara estàvem en la dictadura, i era el que s'estilava, no?

A.G. - Va ser quan es va posar a enregistrar-ho?

P.G. - Jo l'únic que pensava és que, a banda de què no els deixaven parlar en català, no hi havia res escrit. Tot el que deien ningú ho escrivia. I sempre he pensat que s'havia de fer alguna cosa perquè no es perdés.

A.G. - Em recorda el món de la fotografia. Una manera de conservar allò que s'ha perdut...

P.G. - Jo dic que la fotografia també parla, no? T'explica coses. Hi ha coses que veus en les fotos i penses, hòstia, això ja no hi és. Ells cantaven i contaven històries sobre la guerra de Cuba, la guerra de Melilla, la guerra del Rif. I, és clar, tot això ja no existeix.

A.G. - Què li explicaven exactament?

P.G. - Romanços, com el que diu: *"Melilla és un matadero, donde van los españoles a morir como corderos, en el barranco del lobo..."*.

A.G. - Colpidor.

P.G. - Una barbaritat. La guerra de Cuba, la guerra de Filipines... És una barbaritat la informació que ens donaven.

A.G. - Història parlada.

P.G. - Saps què passa? Que ells no li'n donaven gaire importància. Jo coneixia un home que li'n dèiem el Tio Vicent del Moreno. Vivia a Torrella,

un poble a la comarca de la Costera. Hi anava i ell em preguntava, "Què vols?". Jo li responia, "Tio Vicent, canta'm més cants de batre". I ell em responia, "Per què ho vols, això? No serveix per a res. I al damunt, és en valencià!"

A.G. - Parlant dels cants, i precisament del cant de batre, he llegit que el de batre és un dels seus preferits. Per què?

P.G. - Perquè canta la llibertat.

A.G. - Però hi ha cants de tota mena, no? Entenc que hi ha cançons polítiques, religioses, culturals... de tota mena de sensibilitats. El cant era un fet essencial per a la tasca pagesa? Què aportava el cant a la pagesia o a la vida rural?

P.G. - Aportava alegria, tristesa i poder dir més de quatre coses. Perquè amb la repressió que hi havia en aquella època, si les coses les deies cantant, semblava que no tenia tant de pecat. La gent estava tan reprimida, que tot era pecat.

A.G. - Doni'm algun exemple més.

P.G. - Hi ha molts cants de batre, però n'hi ha un que comença amb el nom de déu. "Quina feina, que és aquesta, que s'ha de fer a patades?" Després deia... "Senyor amo, senyor amo, paga'm el jornal sencer, que tinc la dona malalta i els infants són xicotets". Això és molt fort. És molt fort...

"En temps de la repressió, si una cosa la cantaves, semblava que no era tan pecat"

A.G. - Els cants de pagès, només els cantava el proletariat?

P.G. - Clar, clar, clar.

"Gràcies a les dones, s'ha pogut conservar una barbaritat del llegat oral"

A.G. - Però l'activitat paguesa estava controlada per les classes benestants (ara són les grans empreses). No cantaven els pagesos rics?

P.G. - Jo crec que han cantat sempre els més desgraciats, la gent més pobre.

A.G. - I els rics, no cantaven gens?

P.G. - Quan jo era xicotet, els llauradors senyors, la gent rica, aquells que tenien moltes terres (en aquell temps qui tenia terres era ric, no com ara), als seus fills els parlaven en castellà.

A.G. - Així, només la gent pobre cantava...

P.G. - La gent pobre i les dones! Sempre dic que, gràcies a les dones, s'ha pogut conservar una barbaritat del llegat oral. Dels homes també, però ells cantaven més cançons de batre, cançons de llaurar... Però les dones han conservat tota la vida, la cultura popular, les cançons tradicionals.

A.G. - Les grans vetlladores del patrimoni oral.

P.G. - Si jo tinc, per posar una xifra imaginària (perquè no sé les que tinc), 300 cintes de casset, unes 290 serien només de dones.

A.G. - Caram.

P.G. - Si avui en dia encara entrevisto gent... les que canten sempre acaben sent les dones.

A.G. - I què canten les dones?

P.G. - Pua... No t'ho pots imaginar.

A.G. - Doncs digui-m'ho...

P.G. - Les oracions, per exemple. A la meua comarca, a la Costera, hi ha un costum que està perdent-se, de practicar oracions religioses per curar malalties. No sé si al Principat ho feu, però aquí es feia molt.

A.G. - En diuen màgia blanca, no?

P.G. - Tenim conservades oracions que les dones deien en valencià antic i que són espectaculars. N'hi ha que eren per evitar el mal d'ull. Recordo que de petit ens havien de posar al coll un trosset de tela per evitar que qualsevol que et tingués mania et pogués provocar una malaltia.

A.G. - Què diu l'oració?

P.G. - "Dos dones que t'han fet mal. I eixos ulls que t'han mirat. Eixa boca que t'ha parlat. En nom de la gloriosa santa Anna, mare de la mare

de déu, mare del nostre senyor i de la gloriosa santa Isabel, mare del gloriós sant Joan. Així com eixes paraules són certes i de veritat, en nom de la Santíssima Trinitat i de la verge Maria, que li lleve el mal i la malaltia".

A.G. - Tot ho canta de memòria?

P.G. - Sí. Jo no m'aclareixo mai quan ho faig amb un faristol davant. Tinc moltes coses apuntades, per suposat, però mai les recito amb el faristol i anar passant pàgines. Canto el que recordo i dic el que m'han contat.

A.G. - Molts contes tradicionals (com La Caputxeta, la Blancaneu, la Rateta Presumida) han hagut de rellegir-se a causa dels estereotips. Cal eliminar masclismes i grolleries també de les cançons tradicionals? O s'han de conservar tal com ens han arribat?

P.G. - Jo soc partidari de canviar-les. Un exemple el tinc amb un romanç titulat *Les jugadores del burro*, que parla d'un joc de cartes.

A.G. - I què diu aquest romanç?

P.G. - "Una novençaneta, tres dies casà mocador de Manila en el joc, es deixà. I ella se les toca, com vergonya ne té tan repoca, pilla la baralla i el marit, per no pegar-li, sofrix i calla".

A.G. - Violència de gènere.

P.G. - Jo he matisat el verb final i, en lloc de "pegar-li", canto "cridar-li". Que tampoc té per què cridar-li, eh?

A.G. - La lletra original, però, es conserva tal com era, no?

P.G. - Crec que això s'ha de conservar, però no s'ha de cantar. Ofendre una dona seria l'últim que faria jo en aquesta vida. S'han de canviar les cançons, s'han d'eliminar coses del passat i posar-les com cal.

A.G. - El masclisme s'ha d'eliminar tant de les cançons, com de tota la cultura popular.

P.G. - No sé si has sentit parlar mai dels peregrins de les Useres.

A.G. - No, per què?

P.G. - Les Useres és un poble de l'interior de Castelló on fan una romeria d'origens medievals en què participen només els homes. Hi vaig anar per gravar-los i se'm va ocórrer preguntar-li al director per què no podien ser-hi les dones.

A.G. - Què van respondre?

P.G. - Que s'havia fet així tota la vida.

A.G. - La resposta el va deixar satisfet?

P.G. - No. Els costums hi són per trencar-los. Així els ho vaig dir i ells no van saber com contestar-me.

A.G. - En certa manera, podem canviar el futur, però la història no...

P.G. - Cert. La història és la que és i no es pot modificar.

A.G. - Hi ha cançons més combatives que no canvien mai. M'ha agradat 'La Granaïna del Tio Palero', que diu "Si no canvia la taronja, i el preu no millora un poc, agarem la motoserra, i fem llenya per al foc".

P.G. - Aquesta cobla és nova. La vaig fer perquè la situació de la taronja era desastrosa. Bé, de fet, la situació de l'horta valenciana en general és desastrosa. Fa molt poc parlava amb un dels responsables de la séquia, que té la meua edat, i em va dir: "Pepe, quan nosaltres morim, això s'anirà a la merda".

A.G. - Per què?

P.G. - Perquè la gent jove ja no podrà viure d'això. Per això vaig fer La Granaïna.

A.G. - Hi ha cançons antigues que reivindiquen el mateix d'ara?

P.G. - Sí, sí. Hi ha un home, a qui li deien el Tio Pepe Carrutxa, que cantava: "Ja mos han pujat el vi, mira si a sota ho assa, també l'oli i l'arròs, i hasta el lloguer de casa, i ara mos vindrà al casero, no li podem pagar el mes, l'agarrarem de les cames, i en un bac anirà al carrer". Això està passant avui.

A.G. - Això vol dir que les coses no canvien gaire, sobretot les més injustes?

P.G. - Les injustícies no canvien. És així tota la vida. Diuen que "De moliner canviaràs, però de lladre no te n'escaparàs".

A.G. - Tampoc la violència ni les guerres canvien mai. Per això has cantat també la pau a la *Malaguenya de La Tia Emilieta*.

P.G. - La vaig treure d'una cançó de pastors, perquè a casa n'érem. La lletra original deia: "Omplim el sarró de pa, si vols que et guarde les cabres, que les figues ja s'acaben i raïm no queda un gra".

A.G. - Una cançó de pastors adaptada en l'actualitat.

P.G. - Com l'havanera *El Casino Principal*. És una peça que vaig treure de tres havaneres que em cantaven tres ties, l'Emilieta, la Rosa i la Cadirera. Vam ajuntar aquestes tres havaneres i en vam fer una lletra nova.

A.G. - Al final, aquests cants no són per una utopia impossible? Poden arribar a canviar alguna cosa?

"M'acusen d'adoctrinar els joves amb la llengua catalana aquells que adoctrinen amb l'odi"

P.G. - Poc. Només si les cantes i, quan ho fas, algú n'ha de ser conscient del que escolta.

A.G. - Ha cantat fins i tot contra la Dana.

P.G. - Amb el *Romanç de Senyera*, que parla d'una riuada que va tenir l'any 1923 i que canta el mateix exactament que va passar fa dos anys. És com caure amb la mateixa pedra.

A.G. - Quan canta temes políticament sensibles, topa amb algun impediment per part de les institucions o de polítics?

P.G. - I tant. Ara mateix, hi ha un polític de Vox a Borriana, que no sé ni com es diu (ni ganes, tampoc), que m'ha mencionat al Consell dues o tres vegades. Li haurien d'aplicar allò que em deia la tia Emilieta: "La naranja nace verde y el tiempo le da color; y el que nace gilipollas no lo madura ni dios".

A.G. - Què critiquen tant?

P.G. - Pregonen que jo, cantant en valencià, el que estic fent és adoctrinar els joves.

A.G. - Aquesta pressió l'ha fet frenar alguna vegada?

P.G. - Saps què penso? Que si m'haguessin fet això quan tenia vint anys, potser hauria tingut una miqueta de temor. Però avui jo no tinc temor a ningú. A més, jo crec que no faig cap mal. Encara recordo el dia que a Alcàsser em van ensenyar uns cartells on apareixia el meu retrat amb un escrit que deia: "Es busca Pep Gimeno, Botifarra, per catalanista i traïdor a la llengua valenciana".

A.G. - Buf.

P.G. - Em va fer tanta gràcia que em vaig guardar aquell cartell de record.

A.G. - Suposo que l'edat ens vacuna d'aquestes misèries.

P.G. - Tu ho has dit. Això són misèries. M'acusen d'adoctrinar els joves amb la llengua catalana, quan ells, des que s'aixequen del llit fins que se'n tornen, no paren d'adoctrinar amb l'odi.

A.G. - Parlem de les noves generacions. L'escolten a vostè?

P.G. - Farà dos anys que vaig ser al Festardor del Port de Sagunt i vaig quedar atònit en sentir com centenars de joves cantaven les meves cançons. No m'ho havia imaginat mai en la vida i pensava

que, si la gent gran s'hagués alçat en aquell moment, no s'ho hauria cregut.

A.G. - Podem sentir-nos optimistes, doncs?

P.G. - Al País Valencià hi ha molts joves que canten. Això m'emociona. Sempre els dic als joves que són la llavor del dia del demà. Nosaltres ja ens n'anem, però ells quedaran.

A.G. - Potser no podem ser tan optimistes quan parlem sobre la desconnexió entre el món urbà i el rural.

P.G. - Aquí no sé pas què dir-te, sincerament.

A.G. - Quan actua a les capitals, quina sensació li dona el públic?

P.G. - Hi ha moltes vegades que, quan les canto, veig que la gent es queda en bàbia. Pensen que és bonic el que canto, però no sé si ho entenen.

A.G. - La cançó tradicional ha de ser pura o mestissa? Hem de deixar que penetren influències externes?

P.G. - S'ha de fusionar. És bonic fusionar. Fusionar la llengua, el cant, els costums... tot! Tots nosaltres venim de fusions.

A.G. - On és l'essència, la puresa, doncs?

P.G. - Nosaltres, a la Costera, cantem fandangos. Igual que els que canten a Albacete. La gent d'Almansa venien abans a la Costera a segar l'arròs i a collir taronja, i nosaltres també hi anàvem. I amb això, corria el folklore i la cultura popular. El que diga que és pur, no m'ho crec.

A.G. - Té projectes de futur?

P.G. - Segurament gravaré aviat un disc nou, de totes les cintes que tinc, amb alguna rogativa, algun cant de batre més... I potser faré cançons infantils. Veurem.

A.G. - Té seixanta-sis anys, ja és a l'edat de jubilació, però això no s'aplica a un cantautor, oi?

P.G. - Jo cantaré fins que pugui i, quan no pugui, parlaré. I si no puc tampoc, m'aguantaré i ja està.

A.G. - Tinc dues curiositats. La primera és sobre l'origen del nom familiar Botifarra.

P.G. - Ens el van posar perquè el meu rebesavi anava a esmorzar a una cantina on sempre demanava pa i botifarra. I així portem sis generacions arrossegant aquest malnom.

A.G. - I l'última curiositat: no ha tingut mai cotxe ni telèfon mòbil. Com sobreviu?

P.G. - No els he necessitat mai. Vaig a la meua marxa. No tinc carnet de conduir, però m'espavilo amb la meua dona, que és qui condueix, i jo li faig de GPS. I això que viatgem més que la maleta de la Piquer! I pel que fa al mòbil, no en vull. Si en tinguéssim, no em deixarien viure.

Pots escoltar
l'entrevista
sencera escanejant
el codi QR amb el
telèfon mòbil.

La magnitud de la cadena alimentària ramadera: de la proximitat a l'Orient Mitjà

Ponent és una gran potència ramadera. Vedells, ovelles, aviram i, sobretot, porcs generen una gran demanda de farratges i pinsos. Les principals productores de menjar per a granges necessiten molta matèria primera estrangera per destinar l'aliment final als ramaders de proximitat, tot i que en el cas dels farratges hi hagi una part important destinada a l'exportació, assolint la Xina i l'Orient Mitjà. El context internacional actual pot canviar-ho tot.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN • Text

◆ Bales d'alfals deshidratat. FOTO: Arbequina de Farratges.

Entendre com arriba el menjar als animals és, en realitat, entendre tota una cadena productiva que sovint passa desapercebuda. **Des del cultiu al camp fins a la ració que finalment consumeix un porc o un vedell, hi intervenen agricultors, indústries transformadores, nutricionistes i ramaders.** El sector dels farratges (especialment l'alfals) és una peça clau d'aquest engranatge. Les empreses deshidratadores recullen el cultiu del camp i el processen per allargar-ne la conservació i facilitar-ne el transport i el consum final. Un cop sec, el producte es pot comercialitzar en diferents formats. El més habitual és la bala compactada (imatge de l'esquerra), però també pot transformar-se en granulat o pèllet, una presentació semblant al pinso que facilita la seva incorporació en dietes compostes. El destí final d'aquest farratge depèn sobretot de la seva qualitat. **L'alfals de més categoria acostuma a anar destinat a les vaques de llet, un dels sectors més exigents pel que fa a qualitat nutricional. En canvi, els farratges de categories inferiors solen acabar a les fàbriques de pinso o en explotacions de bestiar de carn.**

En molts casos, aquests ingredients es combinen en racions complexes (i completes). Avui dia, la majoria de granges modernes utilitzen sistemes d'alimentació basats en la barreja de diversos components: farratge, cereals, soja o pinso. Cadascun aporta un nutrient diferent i im-

◆ Descàrrega de pinso per a porcs en un túnel de fabricació. FOTO: Cooperativa d'Ivars.

portant en la dieta animal. Aquests es combinen en una màquina coneguda com a Unifeed, que prepara una ració homogènia dissenyada per nutricionistes. Aquest sistema és especialment important en **els animals remugants, com les vaques o les cabres. A diferència d'altres espècies, aquests animals necessiten una proporció important de fibra per poder digerir correctament els aliments. Si se'ls donés només pinso concentrat, el seu sistema digestiu no funcionaria bé. Per això el farratge continua sent un element essencial de la seva dieta.**

En molts casos, la matèria primera té un origen molt proper. Les empreses del sector acostumen a treballar amb agricultors situats en un radi relativament reduït. "Nosaltres ens movem en un cercle d'uns trenta quilòmetres", explica Jaume Perera, gerent de l'Arbequina de Farratges, una rellevant empresa productora d'Arbeca. El seu farratge prové de municipis de l'entorn agrícola del canal d'Urgell i altres zones de regadiu de Ponent.

Aquesta proximitat facilita la traçabilitat i el control de qualitat. Algunes empreses, especial-

ment les de dimensió familiar com l'Arbequina, gestionen directament tot el procés: contracten les finques, sembren els cultius, controlen la fertilització i finalment processen el producte a la seva planta. "Tenim el control des que sembrem l'alfals fins que el

farratge arriba al client", conclou Perera.

Aquest model contrasta amb el de grans empreses del sector, que sovint compren matèria primera a molts productors diferents, fins i tot de

l'estranger. El resultat pot ser un volum de producció més gran, però també una qualitat menys homogènia. I és que el mercat del farratge és altament global. L'estat espanyol és el segon productor mundial d'alfals deshidratat, només per darrere dels Estats Units, i bona part de la producció s'exporta. Els principals compradors es troben a l'Orient Mitjà i a diversos països asiàtics, la Xina inclosa.

Altres mercats importants han estat els Emirats Àrabs Units, que durant anys van comprar grans quantitats d'alfals espanyol. Però la dependència d'un sol client pot ser arriscada.

"Quan un país et compra la meitat del que produeixes i deixa de fer-ho, l'impacte és enorme", adverteixen des del sector. Un exemple d'això el tenim amb el context actual de conflicte bèl·lic amb l'Iran i el bloqueig de les principals vies comercials cap a l'Orient Mitjà.

Davant d'aquesta volatilitat, algunes empreses han optat per reforçar el mercat nacional. A diferència de moltes companyies orientades principalment a l'exportació, hi ha productors que han apostat per construir relacions estables amb ramaders de tot l'estat espanyol. "Hi ha anys que en podríem vendre més car fora, però preferim mantenir els clients d'aquí", diu Perera.

El sector també s'ha adaptat a canvis en el món ramader. **Les explotacions han crescut de mida i cada cop produeixen més part de la seva pròpia alimentació. Molts ramaders arrenden finques per cultivar els seus propis farratges i reduir així la seva dependència del mercat, cada cop més inestable i volàtil.**

Per això, algunes empreses han diversificat l'activitat. A més de produir i deshidratar alfals, ofereixen serveis agrícoles, cultiven cereals, produeixen palla o assessoren altres agricultors. Aquesta diversificació permet reduir riscos en

Els petits productors de farratge compren l'alfals cultivat en un radi força reduït

un sector sotmès a les oscil·lacions del clima, dels preus internacionals, de la demanda... i dels conflictes armats.

En definitiva, darrere de cada ració que arriba a una granja hi ha un sistema complex que combina agricultura, indústria i comerç global. Una cadena sovint invisible però essencial per sostenir la producció ramadera.

El negoci del pinso

Una cinquena part del pinso que es fabrica a l'estat espanyol és de producció catalana, una proporció que ens fa capdavanter, fins i tot a nivell europeu. **El cereal és la base d'aquest pinso (aproximadament un 60% del total), sent el panís el més habitual. Aquest prové majoritàriament de països tercers, des de França, al Brasil o els Estats Units. Abans del conflicte entre Ucraïna i Rússia, aquests dos estats eren també grans proveïdors.** A més, el pinso conté proteïnes vegetals, sobretot oleaginoses, sent un 15% de la formulació, seguides pels subproductes de cereals, ocupant un 13% més. Pel que fa a les oleaginoses, les més utilitzades són la soja del Brasil, els Estats Units, l'Argentina, França i l'est d'Europa. Per la seva part, els subproductes del blat són d'origen local en un 50%.

La indústria del pinso depèn fortament dels cereals i les proteïnes importades a través dels ports de Tarragona i Barcelona i, per tant, obliguen a fer reajustaments per reduir els costos. **"Les exigències ambientals i de benestar animal, la crisi climàtica i les tensions del mercat ens han forçat a una evolució cap a un pinso més precís",** descriu Teresa Lloret, gerent de Pinsos Yak, una gran productora ubicada a Sant Guim de Freixenet (la Segarra).

La fabricació de pinso a Ponent està estretament

vinculada a l'activitat ramadera de la zona. De fet, totes dues activitats funcionen de manera complementària: les fàbriques elaboren l'aliment que necessita el bestiar de les explotacions properes. A causa del gran volum de demanda al nostre país i dels marges econòmics relativament reduïts, el transport a llargues distàncies resulta poc rendible. Per aquest motiu, l'exportació de pinso és pràcticament inexistent i la comercialització es concentra principalment en àmbits territorials propers als centres ramaders.

Històricament, el sector estava format sobretot per petites plantes de producció independents que proveïen granges també independents. En moltes zones existien cooperatives locals que jugaven un paper essencial en l'organització d'aquest sistema. Amb el pas del temps, però, aquest model ha experimentat una transformació profunda. **Actualment, algunes grans empreses han adoptat un sistema d'integració vertical que abasta totes les fases del procés productiu. Empreses com Vall Companys o BonÀrea controlen des del cultiu de matèries primeres i la producció d'aliment per als animals fins a la transformació industrial i la comercialització dels productes finals. Aquest model els permet gestionar de manera coordinada tota la cadena agroalimentària.**

Com a resultat d'aquesta evolució, avui predomina una estructura molt més integrada. Les fàbriques de pinso ja no es limiten a produir aliment per al bestiar, sinó que també ofereixen suport i

La indústria del pinso depèn molt del cereal i proteïnes importades per via marítima

◆ Instal·lacions d'Arbequina de Farratges, una de les empreses de la zona. FOTO: Arbequina de Farratges

● Maquinària amb què BonÀrea processa els pinsos per als seus socis i integrats. FOTO: BonÀrea.

serveis als ramaders, integrant-los dins el mateix sistema productiu. Aquesta col·laboració facilita una millor traçabilitat dels productes i reforça els mecanismes de control de qualitat. Alhora, ajuda els ramaders a adaptar-se a les nombroses exigències normatives del sector, cosa que els permet concentrar-se principalment en la cria i el maneig dels animals.

Actualment, una gran part de les plantes productores de pinso que operen a Catalunya formen part d'aquest model integrat, i algunes d'elles gestionen volums de producció molt significatius dins del sector agroalimentari. **BonÀrea compta amb vuit centres productius distribuïts estratègicament pel territori per estar a prop tant de la producció agrària com de les granges, optimitzant així els costos logístics. Elaboren centenars de dietes diferents que ofereixen als ramaders per alimentar tota mena de sectors (porcí, vedell, vaques, cavalls, oví, conills i tota la família d'avicultura).**

Actualment, el sector del pinso es troba en una situació de preus estables i històricament baixos. Els preus han anat caient en els darrers tres anys, un cop s'han recuperat de les greus distorsions de mercat que van passar després de la Covid i la guerra d'Ucraïna. Actualment, la principal preocupació és sanitària, ja que la reaparició de malalties que consideràvem erradicades distorsiona tant la producció com la comercialització. "També ens afecten les adversitats climàtiques, com la sequera dels últims anys, que ha minvat les collites locals", reconeixen portaveus de BonÀrea.

La Cooperativa d'Ivars és una altra gran productora de pinso de Ponent. L'any passat, aquesta entitat del Pla d'Urgell va generar gairebé 400.000 tones de pinsos compostos entre les seves tres fàbriques, que estan especialitzades per tipus d'animal. Aproximadament el 45% del pinso que es produeix és per a bestiar porcí, el 45% és per boví d'engreix i la resta per a avicultura (pollastres i guatilles, principalment).

En els darrers anys, la producció de pinsos compostos ha assolit un grau de digitalització molt important, segons manifesten fonts de la Cooperativa d'Ivars. Aquest fet ha permès disposar de moltes més eines per tal d'aconseguir que l'activitat esdevingui molt més eficient. També s'ha apostat per incorporar les energies renovables al procés productiu, aconseguint reduir els costos de fabricació.

Gairebé el 90% del pinso que produeix aquesta entitat va a parar als seus associats, sigui a socis lliures o bé socis amb la modalitat de granja participada. Hi ha una altra dotació que va a les explotacions de la cooperativa. Només una petita part es comercialitza amb tercers no socis. "La tendència és que cada cop el percentatge de comercialització a socis sigui el més elevat possible", confirmen.

Una de les principals preocupacions és la manca de relleu generacional al capdavant de les explotacions agrícoles i ramaderes. "A banda de la dèria reguladora i l'excés de normativa, ens preocupa molt la dificultat per trobar mà d'obra, tant a les fàbriques de pinso com a les granges", conclouen fonts de la cooperativa.

NOTÍCIES

SALUT ANIMAL

Els casos de PPA augmenten a més de 200 en més de vint focus, alguns fora del radi inicial

► FOTO ACN: Dos caçadors mouen un senglar.

ACN · Barcelona

Els casos de senglars positius en pesta porcina africana (PPA) ja han superat els 200 a Catalunya, alguns fora del radi inicial, detectant-ne als termes de Sant Just Desvern i Barcelona ciutat. Aquests positius han obligat a incloure aquests municipis com a zona d'alt risc i a tancar completament el parc de Collserola. El conseller d'Agricultura, Òscar Ordeig, va demanar un "front comú i unitat d'acció" entre els agents implicats en la gestió de la PPA com el sector ramader, científics i administracions. "Ho hem de fer bé i ho hem de fer ràpidament, però això porta el seu temps", va reconèixer Ordeig, qui també va recordar que dels 25 països europeus que han registrat casos de PPA, el més ràpid a erradicar la malaltia va ser Bèlgica, que va tardar "una mica més d'un any en trobar l'últim positiu".

Detecten un cas en un humà a Lleida

El Departament de Salut va confirmar fa unes setmanes un cas humà de grip porcina A (H1N1) a la demarcació de Lleida. Es tracta del quart cas notificat d'aquest virus en persones a l'estat espanyol des del 2009 i el segon a Catalunya (l'altre es va declarar el 2024). Des de la conselleria remarquen que el risc per a la població d'infectar-se és molt baix i destaca que aquest és un cas "molt inhabitual" perquè el pacient no havia tingut contacte amb animals ni granges, la manera més freqüent de transmissió. L'afectat es troba bé i ja està recuperat.

RELLEU

Ajudes als pagesos que es vulguin jubilar i traspassin les seves terres a un jove agricultor

ACN · Barcelona

El Govern donarà ajudes a aquells pagesos que es vulguin jubilar i traspassin les seves terres a un jove agricultor o una persona que s'incorpori de nou al sector. Així ho va explicar recentment el conseller d'Agricultura, Òscar Ordeig, des de Seròs (Segrià) durant la presentació del projecte Catifa Vermella, un decàleg de mesures per acompanyar i orientar els joves pagesos. La bateria de propostes també preveu espais perquè els joves puguin començar la seva activitat sense fer grans inversions, millores de la fiscalitat, un programa específic d'assessorament personalitzat, la figura d'un referent a les oficines comarcals i la creació d'una taula de governança, entre altres.

ENERGIA

Instal·len la tercera planta solar a la Comunitat de Regants del Segrià Sud per a un reg més eficient

ACN · Llardecans

La Comunitat de Regants de Segrià Sud, al terme municipal de Llardecans, compta des de fa poques setmanes amb una nova planta fotovoltaica de 276 kWp a l'estació de bombament EB-3, que representa un nou pas en la transició energètica del sector agrari i en la reducció dels costos de reg. Les obres, rebudes el passat 16 de febrer, s'emmarquen en l'operació de millora de l'eficiència energètica a través de l'ús d'energies renovables per part de les comunitats d'usuaris titulars d'infraestructures de regadius, integrada en el Programa del FEDER de Catalunya 2021-2027. Aquest programa compta amb un pressupost global de 17,09 milions d'euros i un cofinançament de 5,87 milions d'euros.

TAXI
Queralt

606 943 492

www.taxiqueralt.com

Desplaçament a aeroports · Transport d'animals
Servei de farmàcia · Viatges de llarga distància
Serveis personalitzats · Servei nocturn

Escapada perfecta a Puiggròs

Lloga el teu allotjament turístic ideal amb Taxi Queralt.

Planta baixa del nostre xalet a quatre vents.

2 habitacions · Bany exclusiu · Cuina exterior · Piscina · Jardí · BBQ

ecobalsas

**Impermeabilización y rehabilitación de balsas para agua y purines.
Instalación de cubiertas flotantes**

ecobalsas@ecobalsas.com - www.ecobalsas.com

Partida La Femosa, 21, 25197 LLEIDA Tel. 973 050 077 - 609 742 171

Pujol

100% PRODUCE DE PONENT

Pol. Ind. Els Castellots,
Les Borges Blanques

WWW.PREFABRICATSPUJOL.COM

SOMRURALS

PÒDCAST

El teu pòdcast del món rural

Podràs trobar un programa nou
cada 15 dies a

www.somgarrigues.cat

 ivoox

 Spotify

 Youtube

 Apple

Grup SomGarrigues

Carrer Nou, 2 25400 LES BORGES BLANQUES · 973 14 24 20 · www.somgarrigues.cat

 facebook.com/somgarrigues [@somgarrigues](https://twitter.com/somgarrigues) [@somgarrigues](https://instagram.com/somgarrigues)

NOTÍCIES

ECONOMIA

El pressupost del Govern preveu 90 milions per a regadius i 33 per ajuts davant el canvi climàtic

ACN · Barcelona

El projecte de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2026 eleva fins als 999 milions d'euros la dotació del departament d'Agricultura, amb un increment de 174 milions respecte al 2023 (+21%).

Els comptes reserven un total de noranta milions per a la modernització dels regadius i 33 milions més per protegir agricultors i ramaders davant fenòmens climàtics com la sequera, els aiguats o les gelades. Així mateix, hi ha 9 milions per evitar malalties com la pesta porcina africana (PPA) o la llengua blava. El pressupost del departament gairebé quadruplica el del 2015, quan se situava en els 269 milions, i creix respecte als 825 milions de l'exercici de 2023.

COMERÇ

Rebuig a l'aplicació provisional de l'acord UE-Mercosur per vulnerar principis democràtics

ACN · Barcelona

Un total de 170 organitzacions socials, ecologistes, sindicals i agràries han denunciat el recent anunci de la Comissió Europea sobre l'aplicació provisional de l'acord comercial entre la UE i Mercosur. Les entitats, agrupades a la campanya Stop UE-Mercosur, entre les quals hi ha Ecologistes en Acció de Catalunya, consideren que la decisió vulnera principis democràtics i reclamen que s'aturi fins que es pronunciïn les institucions europees competents. Exigeixen paraitzar l'aplicació provisional de l'acord i respectar el paper del Parlament Europeu abans de completar la tramitació. Les entitats qualifiquen la decisió de "greu atropellament democràtic" i suposa un menyspreu als procediments comunitaris.

REGADIUS

Acord històric per rebaixar el preu pel dret a l'ús de l'aigua del sistema Segarra-Garrigues

◆ FOTO DARP: La reunió va ser el 27 de febrer.

REDACCIÓ · Barcelona

Una reunió el passat 27 de febrer del conseller d'Agricultura, Òscar Ordeig, acompanyat del director general de Regadius, Xavier Gispert, amb la Comunitat General de Regants Segarra-Garrigues, para rubricar-se amb un acord sobre el preu pel dret a l'ús del sistema. Ambdues les parts han acordat les tarifes de regadiu que cal aplicar. Aquestes tarifes, que s'actualitzen d'acord amb l'IPC i els costos energètics, consten d'un terme fix actualitzat amb l'IPC del 2,9% i un terme variable actualitzat tenint en compte els costos energètics. Per a l'any 2026 s'ha previst una rebaixa del terme variable, ja que les tarifes de l'energia elèctrica són més baixes que les de 2025 i, a més, es pot disposar d'aigua procedent de l'embassament de l'Albagés, cosa que redueix el consum energètic necessari per subministrar l'aigua.

Actualment, el Segarra-Garrigues té construïda la xarxa de regadiu per poder regar 27.984 hectàrees, que beneficia les comarques del Segrià, les Garrigues, l'Urgell, la Noguera, la Segarra i el Pla d'Urgell. Per ara, estan regant, efectivament, és a dir, consumint aigua de reg i pagant el cost fix per hectàrea, 13.981 hectàrees.

En aquest sentit, la Comunitat de Regants ha adquirit el compromís d'augmentar l'adhesió en els pròxims tres anys i així consolidar el regadiu amb una superfície més gran que permeti afrontar millor els costos d'explotació del canal.

NOTÍCIES

SINDICATS

Unió de Pagesos és la força més votada a les Eleccions Agràries, però JARC venç a Lleida

► FOTO ACN: Una votant a Alcarraz.

ACN • Lleida

Amb un 47% dels vots, Unió de Pagesos (UP) va ser l'organització agrària que va obtenir més vots a les eleccions que es van celebrar el passat 27 de febrer per determinar la representativitat de les organitzacions professionals agràries a Catalunya. Al còmput total, la seguien Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC), amb un 30%, l'Associació Agrària-Joves Agricultors (ASAJA), amb un 10%, l'Assemblea Pagesa de Catalunya, amb 5,2%, i UPA-Unió de Petits Agricultors, amb 1,89%. Aquestes tres últimes organitzacions agràries no obtenen el 15% requerit i no aconsegueix representativitat a la Taula Agrària.

Per territoris, UP va guanyar a tot arreu, excepte a la demarcació de Lleida, on JARC es va proclamar guanyadora amb un 42% dels vots escrutats (UP es va quedar amb el 33%). Al Camp de Tarragona, UP va assolir el principal èxit electoral amb un 66% dels vots emesos.

En aquestes eleccions hi va haver 11.709 vots, d'un cens de 21.374 electors. D'aquests, 2.317 van ser vots nuls (19,78%) i 486 en blanc (5,17%). Pel que fa a la participació, ha estat del 54,78%, enfront del 35,82% de les últimes eleccions del 2021.

Les dues organitzacions agràries que obtenen representació de nou a la Taula Agrària (UP amb 6 representants i JARC amb 4) i a les diferents taules sectorials van valorar positivament els resultats obtinguts.

RAMADERIA

El Govern central deroga la normativa que volia augmentar la superfície mínima per porc

REDACCIÓ • Madrid

El Ministeri d'Agricultura ha iniciat el tràmit per derogar el RD 809/2025, la normativa que pretenia augmentar la superfície mínima per porc "i, per tant, posar en risc la viabilitat de moltes explotacions", apunten fonts del sindicat JARC. Aquesta derogació, sumada al recurs guanyat per JARC al Tribunal Suprem contra el RD 159/2023, garanteix (segons fonts sindicals) que es mantinguin les densitats i superfícies mínimes actuals establertes al RD 1135/2002, que coincideixen amb els estàndards europeus. Segons les mateixes fonts, el RD 809/2025 suposava un increment substancial de la superfície mínima per animal, que hauria suposat "una pèrdua immediata de rendibilitat".

CARBURANTS

Alerta dels sindicats per l'augment del preu dels carburants a causa del conflicte a l'Orient Mitjà

REDACCIÓ • Barcelona

Unió de Pagesos va denunciar recentment l'augment sobtat del preu del gasoil d'ús agrícola a causa de la situació bèl·lica a l'Orient Mitjà, que es xifrava en un 8% en el preu d'aquest producte tan sols durant els quatre primers dies de conflicte. El sindicat alertava de la possibilitat que aquest encariment s'acabi estenent, també, a altres partides, com ara l'energia elèctrica o els fertilitzants d'ús agrícola, cosa que comportaria un augment notable en els costos de producció. Per això, reclamen a l'Estat que vetlli pel compliment de la Llei de la cadena alimentària per assegurar que els preus que rebi el sector agrari pels seus productes compensin adequadament aquests increments.

Estimem la pagesia

Treballem per les persones

Ramaders i ramaderes compromesos amb el territori

som

persones · territori
ramaders · origen
arrels · Garrigues
responsabilitat
llavor · pagesos
coratge · passió
vida · innovació
impuls econòmic

Vols vendre **roses** per **Sant Jordi**?

Tens una **empresa** i vols fer un detall
al teu personal per la **Diada**?

Ets membre d'una **associació** i
voleu vendre roses al vostre
municipi aquest **Sant Jordi**?

Fes-ho amb l'Associació TALMA.
La rosa **més inclusiva**!

*El preu pot variar en funció de l'embolcall, el tipus de rosa i el volum de l'encàrrec.
Data límit d'encàrrecs: 10/04/2026.

TALMAverd
jardineria integral i plantes

Encàrrecs: **638 187 330** | botigajuneda@talma.cat

A partir de
3,75€
/unitat*

ASAJA - ASSOCIACIÓ D'EMPRESARIS AGRARIS DE LLEIDA
Enric Pubill, 18 altell 1ª · 25005 Lleida
Tel. 973 234 326 · 619 964 785 - Fax. 973 231 015
www.aeall.net · agraris@aeall.net

OFICINA A LES GARRIGUES · Nou, 3 · 25178 Bovera

Som pagesos i ramaders COM TU

Serveis de l'entitat

- Assessorament tècnic i jurídic
- Tramitació de la P.A.C
- Plans de millora
- Incorporació de joves agricultors
- Adecuació de granges a la nova normativa
- Cursos de formació gratuïts (Manipulador fitosanitari, ecocondicionalitat i bones pràctiques agràries, riscos laborals...)
- Assegurances agràries
- Gestió de temporers
- Possibilitat de participar a les taules sectorials
- Revista mensual amb tota l'actualitat del sector agrícola-ramader

SOMGARRIGUES

Periòdic quinzenal de les Garrigues

SomEsports | **SOMCANALLA** | **SOMRURALS**

arrelats al territori ajuda'ns a créixer forts

Subscripcions a SOMGARRIGUES

Per només 64 € l'any si vius a les Garrigues o 70 € si ho fas fora, te'n pots fer subscriptor. Rebràs el SomGarrigues quinzenalment i el SomEsports mensualment. També podràs llegir el periòdic en PDF al web i tindràs accés a les notícies restringides.

Publicitat

Tenim 4 mitjans de comunicació en paper (*SomGarrigues*, *SomEsports*, *SomCanalla* i *SomRurals*) i 2 de digitals (somgarrigues.cat i somesports.net). Segur que amb nosaltres trobaràs la millor manera d'anunciar els teus productes i serveis. En parlem? Anuncis des de 20 €!

c/ Nou, 2 · 25400 Les Borges Blanques | Tel. 973 14 24 20

www.somgarrigues.cat | facebook.com/somgarrigues | [@somgarrigues](https://twitter.com/somgarrigues) | [@somgarrigues](https://instagram.com/somgarrigues)

El plantatge

Herba molt comuna de prats i camins d'arreu de Catalunya, fàcil de reconèixer pels cinc nervis de les fulles. Tradicionalment s'ha utilitzat com a cicatritzant, per a la tos i també en alimentació.

REDACCIÓ · Airy Gras

IL·LUSTRACIÓ · Heura Gaya

El plantatge (*Plantago lanceolata* L.) és una herba perenne d'entre 10 i 60 cm. **La podem trobar en prats, herbeis, camps de conreu, vores de camins i**

ambients alterats d'arreu del territori català, amb un rang altitudinal molt ampli, des del nivell del mar fins als 2.100 m.

Les fulles disposades en roseta basal, arran de terra, són estretes i lancelades d'entre 2 i 36 cm, glabrescents o poc piloses i amb uns nervis ben marcats. Totes aquestes característiques de les fulles són ben representades en la seva varietat de noms populars: plantatge de fulla estreta, herba dels cinc nervis, etc. La inflorescència en forma d'espiga té una forma ovoide o oblonga de 0,5 a 5 cm, densa i amb bràctees ovato-acumianades.

La podem trobar en flor entre abril i octubre. I el fruit és una càpsula de 3 a 4 mm.

Es tracta d'una planta fàcilment reconeixible i molt utilitzada a nivell popular.

Els seus usos medicinals predominants són com a antisèptic, cicatritzant i vulnerari, trinxant les fulles i aplicant-les directament damunt la ferida. En forma d'infusió també s'utilitzen per tractar refredats, faringitis, amigdalitis i episodis de tos seca, ja que les seves fulles són riques en mucíl·lags i ajuden a generar tos productiva expulsant així els mocs i netejant les vies respiratòries.

A nivell alimentari s'ha emprat tant en alimentació humana com animal. Les seves fulles són un ingredient clau per a les ratafies, aportant textura gràcies als seus mucíl·lags. També ha estat consumida tendra com a amanida, sovint barrejada amb altres herbes. En alimentació animal era una de les plantes que s'anava a collir per a donar de menjar als conills que la gent tenia a casa.

Per últim, destacar el seu ús lúdic entre la canalla, utilitzant la seva inflorescència com a projectils.

Quan la febre del petroli va convertir Maials en la Texas lleidatana

L'empresa Campsa va fer una prospecció l'any 1979 al terme de Maials per comprovar si hi havia petroli al subsol, com inicialment pensava. Va sorgir l'esperança de convertir el poble en un bressol petrolífer al més pur estil d'una Texas a la lleidatana, tal com titulava la premsa del moment. El somni va ser breu. Després de perforar més d'un quilòmetre terra endins, els resultats van ser negatius i es va abandonar el projecte.

ALBERT GONZÁLEZ FARRAN · Redacció

Camps, Companyia Arrendatària del Monopoli de Petrolis S.A., va ser una empresa espanyola creada l'any 1927 que va tenir el monopoli de la gestió dels combustibles durant més de seixanta anys. Va ser a mitjans dels anys setanta quan el Govern central va fer-se amb el cinquanta per cent del seu accionariat i el moment en què va tornar-se més activa que mai en la pràctica de prospeccions en la recerca de petroli. **L'any 1979 va ser un dels més prolífics per a l'empresa en aquesta matèria. Es van perforar a tot l'estat espanyol més de 60 quilòmetres de subsol en una trentena de localitzacions diferents. Una d'elles va ser Maials.**

Estem parlant d'uns anys de febre pel petroli. Els principals països productors mundials (els àrabs de l'OPEP) van decidir aturar l'any 1973 les exportacions a una gran part d'occident per castigar el seu suport a l'estat d'Israel. Això va provocar un augment dels preus que, unit a la gran dependència que tenia el món industrialitzat per aquest hidrocarbur, va ocasionar una de les crisis més agudes en aquest sector. Els països occidentals, inclòs l'estat espanyol, van endegar moltes mesures per frenar la seva dependència exterior. El sotrac no va aturar-se aquí. Sota els efectes de la revolució iraniana, que també va ocasionar l'aturada de producció petrolera en aquell país a finals dels setanta, es van encadenar noves alces.

En aquest context tan tens, el govern espanyol, encara immers en una economia desarrollista pròpia del franquisme tardà, va pujar al carro de les prospeccions.

La història del petroli a Espanya, però, es remunta anys enrere, el 1964, a Burgos. La localitat d'Ayoluengo va acollir el primer jaciment petrolífer. Aquest pou va arribar a assolir una producció màxima el 1969 de gairebé 192.000 tones anuals de cru. Aquest pou només

La recerca de cru a Maials naixia de la necessitat de tenir-ne davant la crisi dels 70

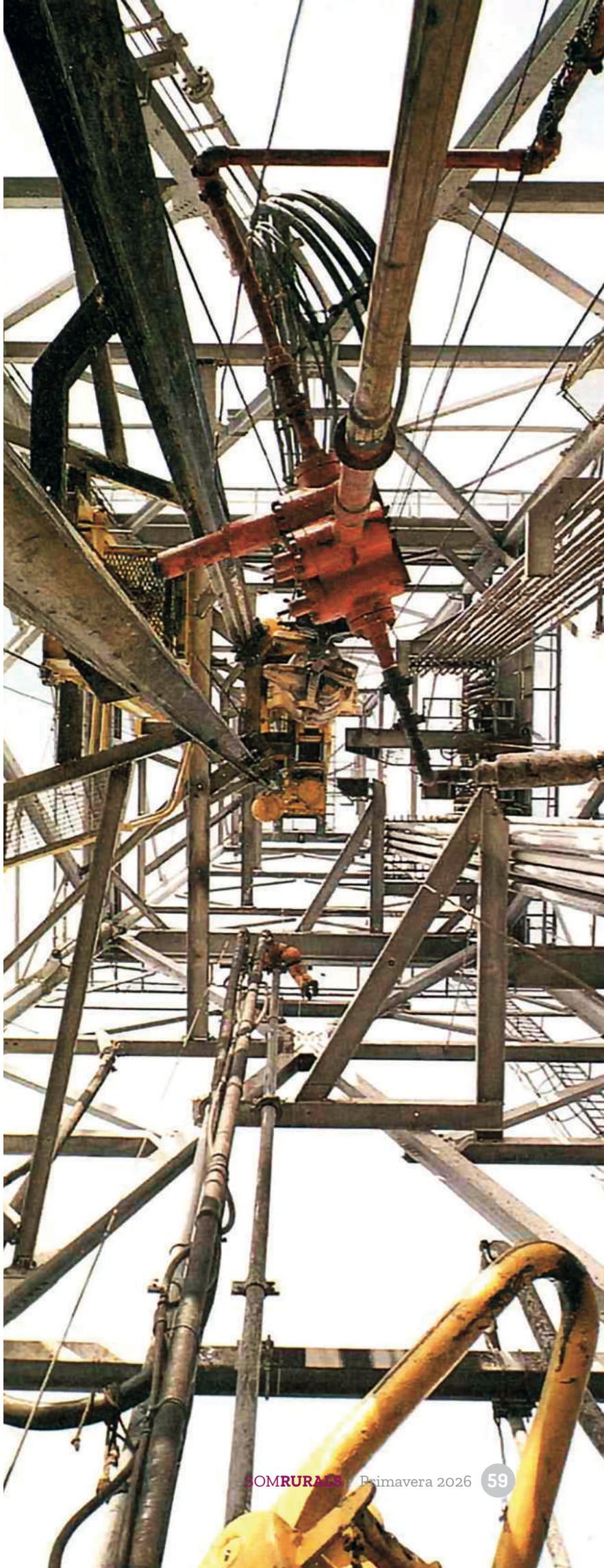
va estar actiu durant nou anys. **El 1973, quan es va donar la primera gran crisi del petroli mundial, va sorgir el pou d'Amposta, el primer en aigües del Mediterrani davant de la costa de Tarragona.** Amb aquest pou, la producció de petroli a Espanya es va "disparar". Només a Amposta es van aconseguir gairebé dos milions de tones l'any 1975. No va ser fins al 1977 quan van començar a produir més pous petrolífers a Tarragona.

Paral·lelament, **feia uns quants anys que l'empresa tenia els permisos per fer prospeccions a diferents punts de la conca de l'Ebre: Sagrassa, Sariñena, Candasnos, Ballobar, els Monegros, Bujaraloz, Mequinensa i, fins i tot, Serós (al Segrià).** Els enginyers tenien les seves sospites que allí, sota terra, hi havia d'haver alguna cosa, perquè l'empresa havia formalitzat l'any 1974 la sol·licitud per perforar diversos municipis del Segrià. Però va ser exactament a Maials quan finalment, el 1979, es va practicar l'única prospecció. **Van acabar realitzant un forat de 1.400 metres de profunditat per veure si podien trobar el preuat or negre. Els resultats van ser negatius, però les esperances van ser elevades fins a l'últim minut. Tothom somniava que es trobés a Maials, una de les bosses de petroli més grans del món, fins i tot la premsa local de l'època.** La directora del diari *Segre*, Anna Sàez, ho va recordar en primer terme l'any 2019 en la seva secció setmanal de "El Retrovisor", citant fragments publicats pel *Diario de Lérida*.

I és que aquest mitjà, el dia 25 d'abril de 1979, va publicar una enaltida proclama a favor del projecte i va mostrar la seva satisfacció editorial "de què els soferts pobles de la nostra comarca de les Garrigues visquin moments d'illusonada esperança i desitgem molt sincerament que els treballs de sondeig puguin portar-nos, ben aviat, la confirmació de l'existència de petroli a la zona, amb el que Maials passaria a ser la Texas de Lleida i la Lleida de Veneçuela a Espanya".

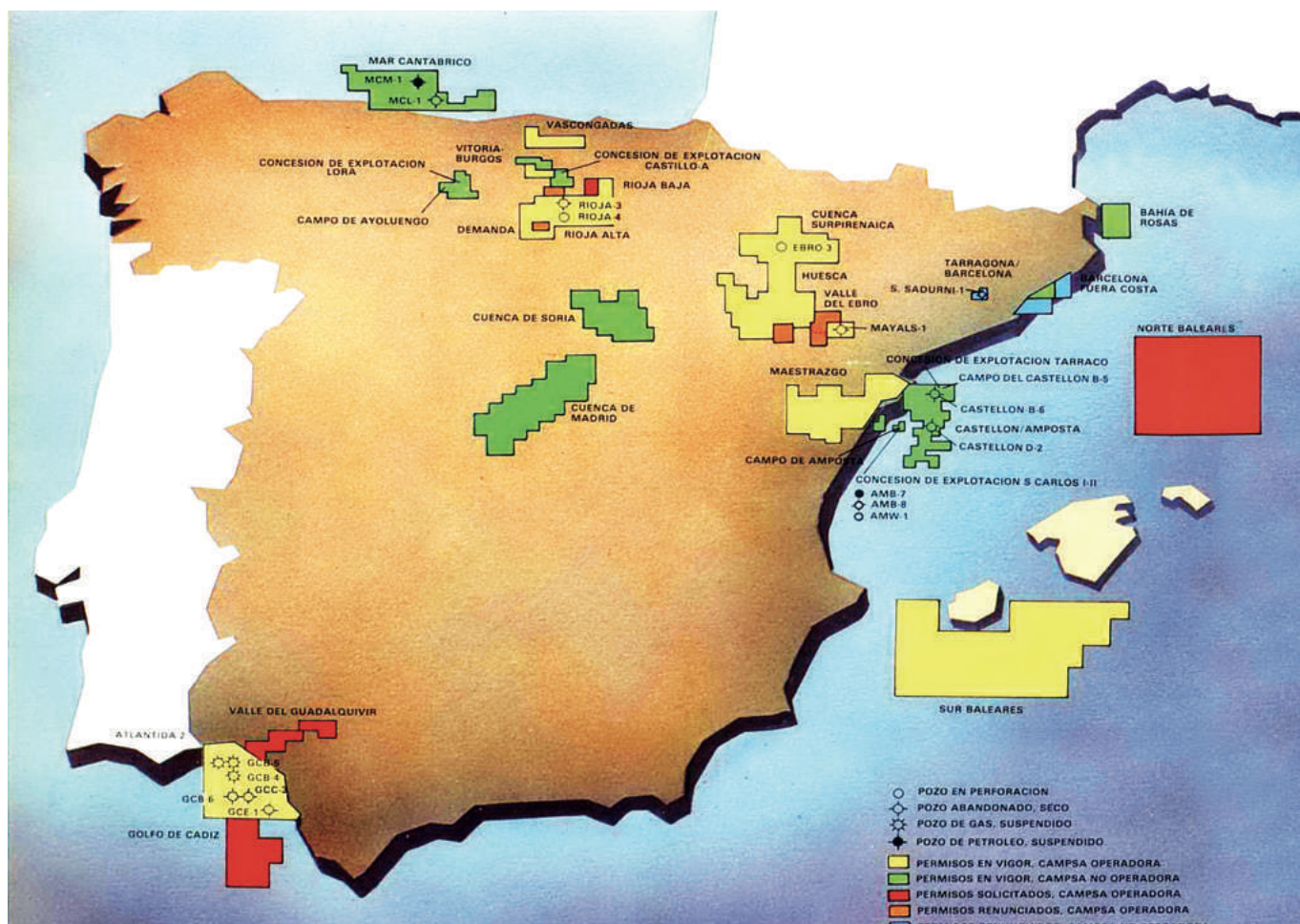
Aquest mitjà de comunicació es vanagloriava d'haver estat el primer de publicar les intencions de Campsa a perforar terrenys de Maials. Reconeix que inicialment partia de rumors (de bulos, en deia) fins que es va confirmar que el mes de maig l'empresa petroliera iniciava el muntatge de la torre de sondeig. **Campsa havia adquirit un terreny d'una hectàrea en una finca anomenada l'Estrebada d'Escaleta, a la partida de les Estrebades, curiosament on Forestalia té projectat ara un parc eòlic. La premsa de l'època assenyalava que la propietària era una tal Lourdes Beá Ballester, que aleshores vivia a Sunyer.**

Durant setmanes es va especular sobre la pos-

◆ Una torre de sondeig. FOTO: Campsa.

◆ Mapa extret de l'anuari de Campsa de l'any 1979 amb les prospeccions realitzades a tot l'estat espanyol.

sibilitat d'una revalorització exponencial dels preus dels terrenys al terme. Fins i tot es parlava de la necessitat d'una ampliació i millora dels camins i accessos a les finques de les Estrebades

En aquells mateixos dies d'anuncis i promeses, l'Ajuntament de Maials va convocar una reunió amb els propietaris dels terrenys d'aquella partida i de les veïnes (Sucarrada i el Manet) per debatre els pros i contres de tota l'activitat frenètica que s'estava acostant. La trobada va tenir lloc a la Societat Recreativa la nit de la diada de Sant Jordi de 1979 i, bàsicament, es va donar conformitat a l'ocupació dels terrenys per part de l'empresa constructora amb la garantia que hi hauria indemnitzacions en cas que hi hagués qualsevol perjudici a través d'un dipòsit de mig milió de pessetes que va fer efectiva la firma.

La memòria oficial de Campsa de l'any 1979 confirma la perforació que es va fer de 1.400 metres del que ells anomenaven Mayals-1, que va concloure amb un resultat negatiu. **La perforació formava part d'un projecte més gran que feia anys que s'executava a la Vall de l'Ebre i que va allargar-se fins a principis dels vuitanta, amb els mateixos resultats. La investigació sísmica d'Ebro-1 i Ebro-2 culminarien amb un Ebro-3 (amb més de 200 quilòmetres**

de recorregut) i que confirmarien que tota la zona estava ben eixuta. Un cop aclarit que no hi havia petroli a Maials, Campsa va anunciar el tancament del projecte i el retorn gratuït de la finca a la seva propietària. La febre per un futur banyat amb petro-pessetes es va dissipar de forma fulminant.

El 1987 es crea Repsol per part de l'Institut Nacional d'Hidrocarburs, i Campsa és una de les seves societats filials. A causa de les exigències antimonopolístiques imposades per la Comunitat Econòmica Europea (actual Unió Europea), el gener de 1993 es va liquidar el monopoli estatal sobre el petroli.

Com a conseqüència, la xarxa comercial de Campsa (exclosos els aeroports) va ser dissolta, i es van distribuir els seus actius entre les diverses petrolieres privades que en aquell moment operaven al mercat espanyol en funció de la seva quota de presència: Repsol, Cepsa i BP (British Petroleum), principalment. La mateixa Campsa va desaparèixer com a societat el 14 de gener de 1993.

En confirmar que no hi havia cru a Maials, Campsa va retornar la finca a la propietària

EJEMPLAR

15 PESETAS

Franqueo concert. - N.º clas. 25/27

DEPOSITO LEGAL L-70-1966

Diario de Llerida

EL PERIODICO INTERPROVINCIAL DE LA NUEVA LERIDA

DIRECTOR: SALVADOR GENE GIRIBET - EDITA P. C. I. S. A.

MARTES, 24 DE ABRIL DE 1979. - AÑO XIII. - NUMERO 4.020

Una Empresa de prospecciones compró terrenos

¿Hay petróleo en Mayals?

LA TORRE DE SONDEOS SE INSTALARA DE INMEDIATO

La noticia, en Mayals, ha corrido como la pólvora. Los rumores que desde hace unas semanas habían sido la base de muchos comentarios entre los vecinos de la población, se han confirmado. Una importante Empresa de prospecciones petrolíferas —CAMPSA, al parecer— va a iniciar la próxima semana el montaje de la correspondiente torre de sondeos. Ya habrán sido realizados, naturalmente, los análisis y demás comprobaciones de indicios.

SITUACION CONCRETA DE LA ZONA A INVESTIGAR

Podemos decir que ha sido, incluso, adquirido el terreno, una hectárea aproximadamente, por la empresa prospectora. La finca se denomina "Estrabada de Escaleta", situada en la llamada "Partida de Les Estrabades", del término municipal de Mayals, a unos cinco kilómetros de la población, en zona próxima a la carretera de Flix (carretera que, por cierto, no está terminada, a pesar del gran número de años transcurridos desde que se inició). La propietaria de dicha finca es doña Lourdes Beá Ballester, natural de Mayals y actualmente avecindada en Suñé. De confirmarse la existencia de oro negro en la zona, el resto de la finca "Estrabada de Escaleta" y las colindantes, en una regular extensión, sufrirían una inmediata e importantísima revalorización económica. Y hasta la población, inclusive los pueblos vecinos, podrían ver transformada su fisonomía.

ES PRECISA LA INMEDIATA AMPLIACION DE LOS CAMINOS DE ACCESO A LA FINCA

Tanto el tramo de carretera hacia Flix, como el camino que, partiendo de dicha carretera llega hasta la finca, precisan la adecuación a los vehículos que habrán de circular para transportar hasta la zona de sondeos la pesada y voluminosa maquinaria. Parece ser que esta misma semana, y con toda rapidez, se efectuarán dichas obras de ampliación, ya que existe el propósito de tener los accesos terminados a finales del mes actual.

IMPORTANTE REUNION DE PROPIETARIOS AFECTADOS

El Ayuntamiento de Mayals convocó, ayer, una reunión de todos los propietarios de las fincas situadas en la mencionada "Partida de Estrabada" y en las partidas vecinas denominadas "Encarrada" y "del Manet", a fin de debatir los problemas que puedan representar las obras de construcción de la "pista" o camino de acceso a la zona de la prospección. La reunión se inició a las diez de la noche de ayer lunes, por lo que no nos ha sido posible informar de su resultado en la presente edición.

Prometemos tener al corriente a nuestros lectores sobre tan importante noticia, que ampliaremos dentro de unos días, una vez se hayan iniciado las obras del montaje de las instalaciones.

Primera toma de
de la Paeria de

En la ce
"Diada d

"Catalanizar
pedimos v

(Redacción
de Lleida y
"Diada de Sant
el pueblo lerid
A las 13 h
nuevo alcalde
proclama a la
en uno de sus
su mayoría jov
Paeria.

En su alocu
Siurana aludió
de autonomía
reclamar el

Después
Lleida, comen
cambiando los
tenido que
contamos pa

Finalizad
congratulan
en día tan
segadors", d
Tamarit, co
por el púb
ciada, ofre

Con a
la Paeria
nicipales
del acto,
los color
a la fun
gada de

Rela
sado sí
con el Gr
En n
general
del Lib

EL DOMINGO, EN BARCELONA

GRAN MANIFESTACION PIDIENDO EL ESTATUTO DE AUTONOMIA

BARCELONA, 23. — Una gran manifestación recorrió ayer varias calles barcelonesas reclamando la urgente aprobación, sin recortes, del anteproyecto del Estatuto de Autonomía de Catalunya.

El acto había sido convocado por el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), PSUC, Convergència Democràtica y Esquerra Republicana, por iniciativa de los dos primeros y con la au-

tut". Por su parte, los líderes de los partidos convocantes sostenían una larga senyera. Tras esta primera línea de políticos se encontraban los alcaldes que se habían desplazado para el acto, entre ellos don Narcís Serra.

Los manifestantes corearon las consignas fijadas de antemano, todas ellas dirigidas a la recuperación del Estatuto de autonomía. En algunos momentos en que gru-

una gran confusión de consignas, aunque con predominio de la que gritaba "PSUC!". Al final se impuso la de "Volem l'Estatut".

EUROPA PRESS.

— Vedat de caça —

Van arribar ben d'hora, a trenc d'alba del mes de març i això vol dir cap a les sis del matí. Un matí quiet. Era un març dels bons –i no pas un març marçot– i la temperatura de vuit graus era molt païble, d'aquella de galta vermella saludable. Venien, els homes, xerrant prou entusiasmadament entre ells i a la conversa s'hi mesclava el so metàl·lic d'armes i municions xocant maldestrament entre elles i algun lladruc desafiador. Els esperava ja una senyorassa de pitrera generosa, com aquelles d'abans, amb un davantal molt brut i cenyit ben fort a la cintura, que coïa botifarres amb desimboltura barroera. Altres grupets d'homes amb indumentària similar ja hi eren o anaven arribant i a mesura que es congregaven al voltant de les graelles, atrapaven amb els dits les botifarres que més els plaïen: més cruosa, més feta, més cruixent –hi havia, per descomptat, gustos per tot– i combinaven les mossades amb rajos de vi, directes del porró, i alguna riallada estrepitosa.

De lluny se'ls miraven les guineus, els conills i les perdius, cadascú des del seu cau, amb cara serena, sense terror.

A la sortida del sol, que va sortir, com es preveia, ben puntual i ben lluminós per l'est, els caçadors van deixar la xerimola i van escampar-se amb precisió militar pel vedat. Pum, pum, pum.

La simfonia de trets inundava l'ambient i els gossos, amb diligència, corrien cap a la presa abatuda. Però aquell dia, que justament era el dia mundial de l'escopeta, les bales semblaven fer llufa. Els animals de caça es feien els morts i quan hi arribava el gos per certificar la defunció, simplement es picaven l'ullet amb una camaraderia animal inusitada i marxaven junts, endinsant-se en el matollar, obeint una crida salvatge, inaudible a l'orella humana.

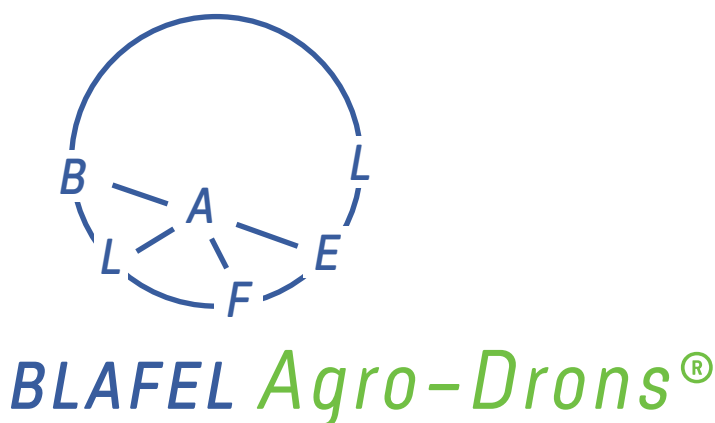
Submisos en gran perplexitat, els caçadors van decidir abandonar l'activitat cinegètica i continuar menjant botifarres. Brindaren per l'escopeta i pels animals, els domèstics, que eren ells, i els salvatges, que eren tots els altres.

És un matí suau de primavera de 1993. Després d'esmorzar burek, kajmak, ous, formatges blancs i embotits, quatre homes es troben en una sala discreta d'un hotel de Belgrad. Un cinquè personatge els espera assegut davant d'un televisor. No es coneixen. Les nacionalitats són diverses: nord-americans, europeus, russos. Tots vesteixen botes i roba de camuflatge. L'home introdueix un casset VHS al reproductor i la pantalla tremola uns segons abans d'estabilitzar-se. Apareix una vista elevada d'una avinguda de Sarajevo. El vídeo, gravat amb una *handycam*, fa zooms bruscos i una mica barroers. Entre edificis grisos i façanes marcades per la metralla, algunes figures travessen els carrers amb presses, gairebé furtives. Una dona creua carregant una bossa. Dos homes passen corrents per una plaça. Un nen apareix i desapareix darrere d'un cotxe abandonat. Les imatges s'aturen de tant en tant en punts concrets de l'avinguda. Al cap d'una estona surten de l'hotel i pugen a un tot terreny. El trajecte fins a Sarajevo dura unes cinc hores. En diversos punts els aturen controls militars serbocroats. Cap a la una del migdia arriben als afores. Aparquen prop d'un edifici de pisos amb la façana foradada per la metralla. Les finestres estan buides o cobertes amb teles. Els quatre homes treuen cadascun una funda allargada del maleter i entren. A l'escala s'hi acumula pols de mesos. La pintura es desprèn de les parets. Mentrestant, a l'altra banda de la ciutat, la Džejla agrana el refugi del soterrani on passa els dies amb el seu fill. Abans de la guerra treballava en una perruqueria. El fill és pintor. Una lesió a la cama l'ha deixat fora de la guerra. La Džejla fa dies que pensa a estendre la roba al terrat. Al soterrani la roba no s'eixuga mai del tot i acaba agafant l'olor de cuina. Decideix aprofitar que el fill ha sortit a buscar alguna cosa per menjar. Agafa el cove amb els llençols. Quan arriba a la porta del terrat desfà el cordill que la manté tancada. Džejla estén el primer llençol. Després un altre. Cap ocell piula. Fa temps que no n'hi ha. De tant en tant ressona algun tret a la llunyania. O no tant. Un dels llençols es tényeix de vermell i la Džejla cau estesa al terra.

*Nota: durant el setge de Sarajevo (1992–1995) es van documentar els anomenats "safaris humans". Homes procedents principalment dels Estats Units, Europa i Rússia pagaven grans sumes de diners per disparar amb rifles de franc tirador contra civils.

Marc global

- L'escassetat d'aigua i l'augment dels costos amenacen la rendibilitat.
- Els mercats exigeixen rendiments més alts amb menys recursos: Molts projectes de cultius de fruits secs de 5 a 6 anys estan en fallida a causa d'un mal disseny.
- Els projectes a gran escala són cada cop més complexos.
- La sostenibilitat ja no és opcional, és essencial.

La nostra proposta de valor

- Augmenta la productivitat amb dissenys optimitzats
- Estalvia recursos mitjançant el reg de precisió
- Protegeix les inversions amb un seguiment avançat
- Lliura els projectes a temps i dins del pressupost

Construïm la teva història d'èxit

- Cada projecte comença amb la teva visió
- Nosaltres dissenyem i lliurem la solució
- Aconseguiràs resultats mesurables i duradors

Qui som?

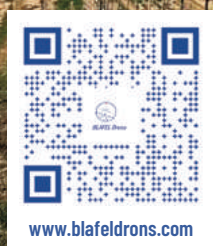
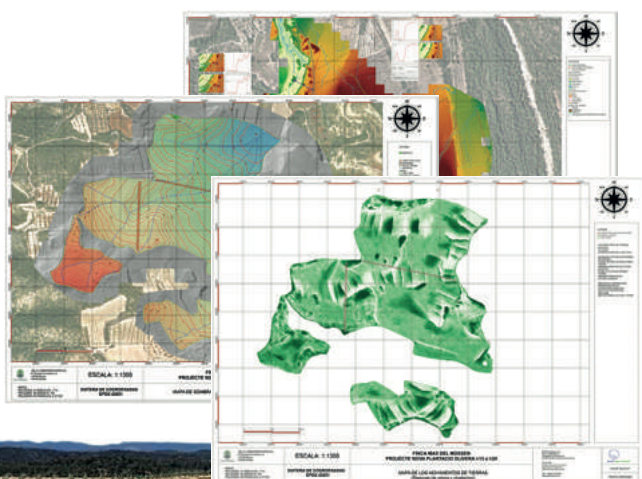
Som una empresa d'enginyeria agrícola especialitzada en els cultius de l'olivera i la fruita seca.

Ens dediquem a dissenyar, calcular i fer seguiment de plantacions de llenyosos en cultiu tradicional i en alta densitat, amb l'objectiu final de l'obtenció de la màxima rendibilitat per als nostres clients. Fem projectes claus en ma, des de la recerca i disseny de finques per projectes agrícoles, fins al disseny de plantes de processat en l'àmbit de la fruita seca i l'oliva.

Oferim una gestió del projecte, professionalitzada i els serveis individuals amb drons, que inclouen la topografia i fotogrametria aèria de finques i l'adquisició i anàlisi d'imatges multispectrals amb drons per l'Agricultura de precisió.

Els nostres serveis i entregables

- Disseny integral de Plantacions de llenyosos: (olivera, ametller, festuc, noguera...)
- Topografia de finques agrícoles
- Model 3D HD del terreny a partir de núvol de punts
- Models digitals de superfície (DSM) i d'elevacions (DEM)
- Ortomosaics 2D HD per a la diferenciació de la textura del terreny
- Representació de línies de nivell
- Mapes de pendents Definició de zones de reg
- Digitalització d'elements agrícoles
- Planificació d'operacions logístiques - Definició de vies logístiques
- Escenaris de plantació
- Estudis de pluja
- Enginyeria de conques hidrogràfiques
- Recompte del nombre d'arbres
- Mapes d'ombrejat de plantacions
- Càlcul del marc de plantació òptim

Conreem,
fem créixer,
transformem, cuinem,
servim i **gaudim dels
aliments del territori
amb...**

 ust
de **Lleida**

gustdelleida.cat

